

KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARDA ZİMMET SUÇU

The Crime of Embezzlement by Crypto Assets Service Providers

Bilal Emre CAN*

Özet

Resmi Gazete’de 2 Temmuz 2024 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren “*Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” ile birlikte kripto varlık hizmet sağlayıcılarının zimmeti müstakil bir suç haline gelmiştir. Ayrıca, çeşitli değişiklikler getiren 7518 s. kanun, kripto alım-satım, takas gibi işlemler yapan gerçek veya tüzel kişilerin, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmeden işlem yapmasını yasaklamış ve buna aykırı eylemlerin cezalandırılacağını öngörmüştür.

Bu çalışmada 7518 sayılı kanun ile 6362 sayılı kanunun 110/A maddesine eklenerek bağımsız bir suç haline gelen kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun, suç genel teorisine uygun olarak tahlili, suçun nitelikli hali, etkin pişmanlık, yaptırım ve yargılama usulü incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kripto varlık hizmet sağlayıcı, zimmet, kripto varlık, suç

Abstract

The “*Law on the Amendment of the Capital Markets Law*,” which was published in the Official Gazette on July 2, 2024, and entered into force, has defined the embezzlement by crypto assets service providers as a separate and distinct criminal offense. Furthermore, Law No. 7518, which encompasses various amendments, has prohibited real persons or legal entities engaged in activities such as the purchase, sale, or exchange of cryptocurrencies from conducting such transactions without authorization from the Capital Markets Board, and it has stipulated that violations of this provision will be subject to legal penalties.

In this study, the crime of embezzlement by crypto asset service providers, which was established as a distinct offense through the addition of Article 110/A to Law No. 6362 by Law No. 7518, is analyzed in line with the general theory of criminal law. The aggravated forms of the offense, the concept of active remorse, applicable penalties, and the procedural aspects of prosecution are examined in detail.

Keywords: Crypto assets service providers (VASPs), embezzlement, crypto assets, crime

➤ Bu makale Etik Kurul iznine tabi değildir/This article is not subject to Ethics Committee permission.

➤ Makale Geliş Tarihi/Article Received Date: 16.6.2025

➤ Yayın Kurulu Kabul Tarihi/Editorial Board Acceptance Date: 30.10.2025

* Hâkim, Silivri Adliyesi, Bakırçay Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Doktora Programı, İzmir-Türkiye, E-posta: bilalemrecan@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-2372-0736>.

GİRİŞ

Geleneksel finansal sistemden ayrılması bakımından kripto varlıklar, belirli bir kriptografi kullanılarak güvence altına alınan dijital veya sanal varlıkları ifade etmektedir.¹ Genellikle bir banka veya devlet gibi herhangi bir otoriteden bağımsız çalışan kripto varlıklar yalnızca kripto paralarla sınırlı olmayıp kendi içerisinde çeşitli tasniflere² tabi tutulmaktadır.³

Bir kişi veya grup olduğu düşünülen “Satoshi Nakamoto” tarafından 2008 yılında yayınlanan bir teknik raporla⁴ ilk kez *blockchain*⁵ teknolojisini kullanan ve *bitcoin* adı verilen bir dijital para birimi ortaya çıkmıştır.⁶ Bu süreci takip eden yıllarda ise binlerce kripto para birimi ve blockchain teknolojisinin diğer uygulanabilir modelleri ortaya çıkmış ve kolaylıkla erişilebilir hale gelmiştir.⁷

Kripto paraların finansal sistemdeki yükselişi, sistemin yapısal işlevine karşı doğal bir tehdit oluşturmuştur. Zira kripto paralar, eşler arası (*peer-to-peer*) yöntemle çalışmakta ve banka gibi geleneksel araçları ortadan kaldırmaktadır.⁸ Örneğin, kripto paralarla işlem yapabilmek için kişiler kural olarak herhangi bir

¹ Arianna Trozze, Josh Kamps, Eray Arda Akartuna, Florian J. Hetzel, Bennett Kleinberg, Toby Davies and Shane D. Johnson, ‘Cryptocurrencies and Future Financial Crime’ (2022) 11 *Crime Science* .2.; Patrick Rosenberger, *Bitcoin und Blockchain: Vom Scheitern einer Ideologie und dem Erfolg einer revolutionären Technik* (Springer Vieweg 2018) 63.

² Bunlar; ödeme aracı olarak kullanılan, değer saklama işlevi gören ve dijital para olarak kabul edilen para tokenleri (currency tokens), belirli bir mal veya hizmete dijital erişim sağlayan fayda tokenleri (utility tokens), birden fazla fiat para birimine, emtiaya veya kripto varlığa referansla değerini sabit tutmayı amaçlayan varlık referanslı tokenler (Asset-referenced tokens), hisse senetlerine, ortaklık haklarına veya borç senetlerine benzer haklar sunan ve serbestçe devredilebilen yatırım tokenleri (investment tokens) olarak sıralanabilir.

³ Paul Vigna and Michael J. Casey, *The Age of Cryptocurrencies: How Bitcoin and Digital Money Are Challenging the Global Economic Order* (St Martin’s Press 2016) 9.

⁴ Satoshi Nakamoto, *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System* (2008).

⁵ Blockchain, bilgi parçalarını bloklar halinde kaydeden ve kriptografik bir yöntemle sürekli genişleyen bir zincir ağı ile birbirine bağlanan dağıtılmış bir veritabanıdır. Philipp Hacker and Chris Thomale, ‘Crypto-Securities Regulation: ICOs, Token Sales and Cryptocurrencies under EU Financial Law’ (2018) 15 *European Company and Financial Law Review* 645,649.; Marcelo Corrales, Mark Fenwick and Helena Haapio, ‘Digital Technologies, Legal Design and the Future of the Legal Profession’ in *Perspectives in Law, Business and Innovation* 3; JJ Bambara and PR Allen, *Blockchain: A Practical Guide to Developing Business, Law, and Technology Solutions* (McGraw-Hill Education 2018) 6; Benedetta Cappiello, ‘Blockchain Based Organizations and the Governance of On-Chain and Off-Chain Rules: Towards Autonomous (Legal) Orders?’ in *Blockchain, Law and Governance* (Springer 2020). 15.

⁶ Erginbay Uğurlu, *Blockchain Use in Different Industries (Blockchain Kullanım Alanları)* (Lap Lambert Academic Publishing 2023) 36.

⁷ Wolfgang Karl Härdle, Campbell R. Harvey and Raphael C. G. Reule, ‘Understanding Cryptocurrencies’ (2019) *Capital Markets: Market Microstructure eJournal* 3.

⁸ Primavera De Filippi and Aaron Wright, *Blockchain and the Law: The Rule of Code* (Harvard University Press 2018) 33; Valeria Ferrari, ‘The Regulation of Crypto-Assets in the EU – Investment and Payment Tokens under the Radar’ (2020) 27(3) *Maastricht Journal of European and Comparative Law* 325, 327.

banka hesabına veya ödeme aracına ihtiyaç duymamaktadır. İşlem yapabilmek için gerekli olan “cüzdan” adeta bir banka kasası işlevi görmektedir ve fonksiyonel olarak bir bankanın çoğu işlevini yerine getirmektedir.⁹

Aracı kurumların ortadan kalkmış olması büyük riskleri de beraberinde getirmektedir. Bu risklerin belki de en büyüğü sistemin anonim işlemesidir. Bu durum yalnızca finansal sistem için değil aynı zamanda adalet sistemi için de büyük tehditleri barındırmaktadır. Anonim doğaları nedeniyle kripto paralar her geçen gün suçlular arasında popülerleşmekte ve suç faaliyetleri açısından önemli bir araç haline gelmektedir.¹⁰ Özellikle dolandırıcılık, kara para aklama ve terörizmin finansmanı gibi suçlarda sıklıkla kullanılan kripto paralar, finansal işlemlerin izlenebilirlik ve takip edilebilirlik bakımından kısıtlı olması nedeniyle bu yönlemlerle suç işleyen kişilerle mücadeleyi karmaşık hale getirmektedir.¹¹ Bu alandaki uluslararası düzenlemelerin eksikliği ve kripto para teknolojisinin çok hızlı gelişmesi, etkin yasaların ihdas edilmesini ve uygulanmasını da zayıflatmaktadır.¹²

Bitcoin ve diğer kripto paralar, dijital ve anonim bir ödeme mekanizması sunarak, yasa dışı mal ve hizmetlerin ticaretinin yapıldığı çevrimiçi pazar yerlerinin (özellikle karanlık ağ/darknet) büyümesini kolaylaştırmıştır. Karanlık ağın modern anlamdaki ilk marketi olarak görülen *Silk Road*’ın yalnızca iki yıl içerisindeki faaliyetinin 200 milyon doları aşabilmesi sorunun boyutuna dair ciddi fikirler vermektedir.¹³ Yılda yaklaşık 76 milyar dolarlık hukuka aykırı faaliyetin

⁹ Makoto Yano, Chris Dai, Kenichi Masuda and Yoshio Kishimoto, ‘Creation of Blockchain and a New Ecosystem’ in *Blockchain and Cryptocurrency: Building a High Quality Marketplace for Crypt Data* (Springer Open 2020) 7.

¹⁰ Olha Kovalchuk, Ruslan Shevchuk and Serhii Banakh, ‘Cryptocurrency Crime Risks Modeling: Environment, E-Commerce, and Cybersecurity Issue’ (forthcoming 2024) *IEEE Access* 50677.

¹¹ Sesha Kethineni and Ying Cao, ‘The Rise in Popularity of Cryptocurrency and Associated Criminal Activity’ (2020) 30 *International Criminal Justice Review* 325, 326–328.; Sabuj Saha, Ahmed Rizvan Hasan, Alvi Mahmud, Nujhat Ahmed, Nahida Parvin and Hemal Karmakar, ‘Cryptocurrency and Financial Crimes: A Bibliometric Analysis and Future Research Agenda’ (2024) 7(8) *Multidisciplinary Reviews* 2024168, 3.; Peter Jeremiah Setiawan and Jennifer Wu, ‘Characteristics of Cryptoasset-Related Crimes and Convergence-Based Law Enforcement Policies’ (2023) 23 *Jurnal Dinamika Hukum* 305, 308.

¹² Sherena Huang, ‘Cryptocurrency and Crime’ in *FinTech, Artificial Intelligence and the Law* (1st edn, Routledge 2021) 16.; Saha (n 11) 5.; Kethineni (n 11) 327.; S.P. Kushnirenko and A.G. Kharatishvili, ‘Cryptocurrencies Turnover and Forensic Analysis of the Mechanism of Committing Crimes’ (2022) 9(4) *Kutafin Law Review* 774, 775–777.

¹³ Ross Ulbricht tarafından 2011 yılında kurulan ve İpek Yolu anlamına gelen Silk Road, karanlık ağın ilk marketi olarak görülmektedir. Tor üzerinden özel şifreler kullanılarak giriş yapılan bu marketin özellikle uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti ve silah kaçakçılığı suçları üzerinden yalnızca 2 yılda 200 milyon doları aşan ticaret hacmine ulaştığı ifade edilmektedir. Site, 2013 yılında FBI (Federal Bureau of Investigation / Federal Soruşturma Bürosu) tarafından yapılan operasyonla kapatılmıştır. Ross Ulbricht, kara para aklama ve casusluk suçlarıyla yargılanmış ve neticesinde ömür boyu hapis cezasıyla cezalandırılmıştır. 2025 yılında yeniden ABD başkanı seçilen Donald Trump tarafından tam ve koşulsuz af ile cezasına son verilmiştir. David Carlisle, *The Crypto Launderers: Crime and Cryptocurrencies from the Dark Web to DeFi and Beyond* (2024) 39; US Department of Justice, ‘US

Bitcoin ile bağlantılı olduğu ifade edilmektedir.¹⁴ Bu paranın Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'daki tüm uyuşturucu piyasasının hacmine yaklaşık olduğu değerlendirildiğinde kripto paraların suç ve suçtan elde edilen gelir bakımından büyük bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Kripto paraların suç faaliyetlerinde kullanımının yükselişi devletlerin bu alana müdahale etmesine neden olmuş ve düzenlemeleri de beraberinde getirmiştir.¹⁵

I. KRIPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARIN ORTAYA ÇIKIŞI VE REGÜLASYONU

Kripto paraların, terörizmin finansmanı ve kara para aklama başta olmak üzere suçların işlenmesinde kullanımını önleyebilmek, müşteri güvenliğini sağlayabilmek ve kripto paraların finansal düzenlemelere entegre olabilesini sağlamak amacıyla kripto varlık hizmet sağlayıcıları ortaya çıkmıştır.¹⁶ Kripto varlık hizmet sağlayıcı veya diğer adıyla “*Sanal Varlık Hizmet Sağlayıcısı (VASPs)*” kavramı ilk kez *Mali Eylem Görev Gücü (FATF)*¹⁷ tarafından kullanılmış ve tanımlanmıştır.

FATF, sanal varlık hizmet sağlayıcısını,¹⁸ “*Sanal varlıkların alım-satımı, transferi, yönetimi veya diğer hizmetlerini sunan gerçek veya tüzel kişi*” şeklinde tanımlamaktadır.

Diğer bir deyişle, kullanıcıların kripto para transferi yapabileceği kripto para borsaları ile, bu varlıkları güvenli bir şekilde saklanması veya depolanmasını sağlayan veya dijital cüzdan hizmeti sunan gerçek veya tüzel kişiler kripto

Attorney Announces Historic \$3.36 Billion Cryptocurrency Seizure and Conviction’ (7 Kasım 2022) <https://www.justice.gov/usao-sdny/pr/us-attorney-announces-historic-336-billion-cryptocurrency-seizure-and-conviction> erişim tarihi: 06.02.2025.;BBC News, ‘US Seizes Billions in Bitcoin from Dark Web Fraudster’, <https://www.bbc.com/news/articles/cz7e0jve875o> erişim tarihi: 06.02.2025.

¹⁴ Sean Foley, Jonathan R. Karlsen and Talis J. Putnins, ‘Sex, Drugs, and Bitcoin: How Much Illegal Activity Is Financed Through Cryptocurrencies?’ (2018) *Review of Financial Studies* 2.

¹⁵ Mart 2017’de ABD Menkul Kıymetler ve Borsa Komisyonu (SEC), 100 milyon dolarlık bir kripto para borsa yatırım fonu (ETF) başvurusunu çeşitli endişeler nedeniyle reddetti. Çin Halk Cumhuriyeti, Eylül 2017’de vatandaşlarının kripto para ticareti yapmasını yasakladı ve ilk coin tekliflerini (ICO’lar) yasa dışı ilan etti. Kripto paralar, ödemelerin daha hızlı ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi gibi birçok potansiyel faydaya sahip olsa da, devletler, yasa dışı ticarete (uyuşturucu, dolandırıcılık, hırsızlık, pornografi) kullanılmaları, terörizmin finansmanına olanak sağlamaları, para aklama faaliyetlerini kolaylaştırması ve sermaye kontrollerinden kaçınmayı kolaylaştırması gibi olumsuz özellikleri üzerine yoğunlaşmaktadır. Foley (n 13) 1.

¹⁶ Thomas Hardjono, Alexander Lipton and Alex Pentland, ‘Wallet Attestations for Virtual Asset Service Providers and Crypto-Assets Insurance’ (2020) 3.

¹⁷ Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, ‘FATF (Financial Action Task Force/ Mali Eylem Görev Gücü)’, <https://diabgm.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/fatf-mali-eylem-gorev-gucu>, erişim tarihi: 08.05.2025.

¹⁸ Financial Action Task Force (FATF), *The FATF Recommendations: International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation – Interpretive Note to Recommendation 15* <https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Fatfrecommendations/Fatf-recommendations.html> erişim tarihi: 08.05.2025.

varlık hizmet sağlayıcısıdır. FATF, aynı zamanda kripto varlık hizmet sağlayıcılarının uyması gereken bir dizi yükümlülük öngörmüştür. Bu doğrultuda getirilen en önemli düzenleme, sanal varlıkların transferinde, transferin taraflarının yani gönderen ve alıcı bilgilerinin hizmet sağlayıcısı tarafından saklanması zorunluluğudur.¹⁹ Bununla birlikte, sanal varlık işlemlerinde gönderen ve alıcı bilgilerinin diğer finansal kurumlarla ve kolluk kuvvetleriyle paylaşılması zorunluluğu da getirilmiştir.²⁰ *Seyahat kuralı (travel rule)* olarak adlandırılan bu süreç, birden fazla sağlayıcı veya finans kurumunun kendi dahil oldukları transfer işlemlerini bir sonraki kuruma iletilmesini zorunlu kılmaktadır.²¹ Bu kurallar ile finansal işlemlerde şeffaflık ve izlenebilirlik artırılmakta ve bu sayede kara para aklama başta olmak üzere ekonomik suçlarla etkin mücadele amaçlanmaktadır.²²

Avrupa Birliği, kara para aklama ve terörizmin finansmanı ile etkin mücadele amacı doğrultusunda sanal varlıklara ilişkin kapsamlı düzenlemeler hayata geçirmiştir. Bu çerçevede, kabul edilen Beşinci Kara Para Aklamayı Önleme Direktifi (AMLD 5)²³ ile ilk kez sanal varlık sağlayıcıları, AB'nin kara para aklamayı önleme ve terörizmin finansmanı ile mücadele mevzuatı kapsamına alınmıştır.²⁴ Direktif kapsamında, anonim kripto cüzdanların kullanımı yasaklanmış; kripto

¹⁹ Financial Action Task Force (FATF), *Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers* (Temmuz 2019).

²⁰ Chaehyeon Lee, Changhoon Kang, Wonseok Choi, Myunghun Cha, Jongsoo Woo and James Won-Ki Hong, 'CODE: Blockchain-Based Travel Rule Compliance System' in *Proceedings of the 2022 IEEE International Conference on Blockchain* (2022) 222, 223.

²¹ 31 USC § 5311 (1996) <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/31/5311> erişim tarihi: 08.05.2025.

²² Seyahat kuralı ilk kez ABD'de finansal suçlarla mücadele ağı (FinCEN/Financial Crimes Enforcement Network) tarafından uygulanmaya başlamıştır. Bunu takip eden süreçte ise kuralın uygulanması FATF tarafından da benimsenmiş ve böylelikle küresel çapta uygulanabilirlik kazanmıştır. Seyahat kuralının uygulanabilmesi için işlemin her iki tarafının da kripto varlık hizmet sağlayıcısı olması gerekmektedir. Finansal işleme konu tutarın belirli bir miktarın üzerinde olması durumunda gönderici ve alıcı bilgileri sağlayıcı tarafından kaydedilmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki, uygulamada genellikle suçta kullanılan veya suçtan elde edilen para veya kripto varlıklar yasadışı şekilde ele geçirilen banka veya sağlayıcı hesapları üzerinden diğer kripto varlık hizmet sağlayıcıya aktarılmakta ve buradan da doğrudan soğuk cüzdanlara aktarılmaktadır. Soğuk cüzdan ise yapısı gereği takip edilemediğinden, trafiği kontrol eden kişilerin tespit edilebilmesi mümkün olmamaktadır. Soğuk cüzdanlar aracılığıyla gerçekleştirilen işlemlerin nispeten kontrol altına alınabilmesi amacıyla AB'de, MiCA'nın yanında TFR (Transfer of Funds Regulation) düzenlemesi de kullanılmaktadır. Bu düzenleme MiCA ile birlikte kullanılarak kripto hizmet sağlayıcılarına bazı yükümlülükler getirilmektedir. Buna göre soğuk cüzdanlarla yapılan ve belirli bir eşik üzerindeki finansal işlemlerde gönderici ve alıcı bilgileri hizmet sağlayıcıya iletilmek zorundadır. Regulation (EU) 2023/1113 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on information accompanying transfers of funds and certain crypto-assets and amending Directive (EU) 2015/849 [2023] OJ L150/1.

²³ European Commission, 'Questions and Answers: Anti-Money Laundering (AMLD)' (6 February 2013) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/memo_13_64 erişim tarihi: 08.05.2025.

²⁴ Niels Vandezande, 'Virtual Currencies under EU Anti-Money Laundering Law' (2017) 33 *Computer Law & Security Review* 341, 342.; Sergii Shcherbak, 'How Should Bitcoin Be Regulated' (2014) 41 *European Journal of Legal Studies* 56, 57.

para borsaları ve cüzdan hizmeti sunan kuruluşların faaliyet gösterebilmesi, bulundukları ülkenin mali denetim otoritelerinden lisans alması şartına bağlanmıştır.²⁵ Ayrıca, bu hizmet sağlayıcılara şüpheli işlem bildiriminde bulunma zorunluluğu da yüklenmiştir.²⁶ Bu düzenlemeleri tamamlayan Altıncı Kara Para Aklamayı Önleme Direktifi (AMLD 6) ise 19 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının veya çalışanlarının kara para aklama ya da vergi kaçırma gibi suçları işlemesi veya işlenmesine ihmali davranışıyla neden olması durumunda cezai sorumluluk öngörmüştür. AB'nin bu alandaki düzeyici hamleleri, hem finansal suçlarla mücadelede etkinliği artırma hem de dijital finans piyasalarına duyulan kamusal güveni tesis etme niyetinin bir tezahürü olarak değerlendirilebilir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcı kavramı bakımından diğer bir önemli düzenleme Avrupa Birliği'nin Kripto Varlık Piyasaları (*The Markets in Crypto-Assets Regulation/MiCA*) düzenlemesidir.²⁷ MiCA, kripto varlık hizmet sağlayıcıyı, “mesleği veya işi, müşterilere profesyonel bir şekilde bir veya daha fazla kripto varlık hizmeti sunmak olan tüzel kişi veya diğer girişimler” şeklinde tanımlamıştır.²⁸ Kripto varlık hizmetinin nelerden ibaret olduğu ise düzenlemede açıkça tanımlanmıştır.²⁹ Düzenlemeye göre, kripto varlık hizmeti aşağıdaki hizmet ve faaliyetlerden herhangi birini ifade eder:³⁰

- (a) Müşteriler adına kripto varlıkların saklanması ve yönetimi;
- (b) Kripto varlıklar için bir alım-satım platformunun işletilmesi;
- (c) Kripto varlıkların fonlarla değiştirilmesi;
- (d) Kripto varlıkların diğer kripto varlıklarla değiştirilmesi;
- (e) Müşteriler adına kripto varlık emirlerinin yerine getirilmesi;
- (f) Kripto varlıkların arz edilmesi;

²⁵ A. Urbani and A. Minto, ‘Recent Trends in Designing the EU Anti-Money Laundering Regulatory Landscape: The Fourth AML Directive Between Lights, Shadows and Future Perspectives’ (2016) 5 *Law and Economics Yearly Review* 151, 166.

²⁶ Sara De Vido, ‘All That Glitters Is Not Gold: The Regulation of Virtual Currencies in the New EU V Anti-Money Laundering Directive’ (2019) 38 *Computer Law and Security Review* 59.; Stefan Tomanek and Ralph Rirsch, ‘New AML Regulation: From “Virtual Currency” to “Crypto Assets” — Differentiation from Tokenised Financial Instruments and Potential Concerns over the Perceived End of Pseudonymity in the Crypto Sector’ (2022) 5(4) *Journal of Financial Compliance* 350–358.

²⁷ Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on Markets in Crypto-Assets and amending Regulations (EU) No 1093/2010 and (EU) No 1095/2010, and Directives 2013/36/EU and (EU) 2019/1937 (2023) OJ L150/40, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2023/1114/oj/eng> erişim tarihi: 8 Mayıs 2025.

²⁸ Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on Markets in Crypto-Assets... (2023) OJ L150/40 (n 25), art 3(1)(15).

²⁹ James Ross and Giles Swan, ‘The Markets in Crypto Assets Regulation: What Should Firms Be Doing Now?’ (2024) 7(4) *Journal of Financial Compliance* 302.

³⁰ Regulation (EU) 2023/1114, art 3(1)(16).

- (g) Müşteriler adına kripto varlık emirlerinin alınması ve iletilmesi;
- (h) Kripto varlıklar hakkında danışmanlık sağlanması;
- (i) Kripto varlıklar için portföy yönetimi hizmeti sağlanması;
- (j) Müşteriler adına kripto varlık transfer hizmeti sağlanması.

MiCA hükümlerinin yürürlüğe girmesiyle birlikte, kripto varlık hizmetlerinin yalnızca AB üye devletlerinin yetkili makamları tarafından belirlenen ön koşulların karşılanması ardından verilen bir izinle³¹ ve yalnızca bir kripto varlık hizmet sağlayıcısı tarafından gerçekleştirilebileceği öngörülmüştür.³² Bunun yanında, ayrıca bu izne sahip kripto varlık hizmet sağlayıcıların ESMA (*European Securities and Markets Authority*/Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi) tarafından tutulan merkezi bir sicile kaydedilmesi zorunluluğu getirilmiştir.³³

Belirtilen direktifler dışında, Avrupa Konseyi'nin AB'ye üye devletler tarafından finansal sistemin kara para aklama veya terörizmin finansmanı amacıyla kullanılmasının önlenmesi için uygulamaya konulacak mekanizmalar hakkında 2019/1937 sayılı direktifi değiştiren ve 2015/849 sayılı direktifi ilga ederek 19.06.2024 tarihinde yürürlüğe giren 2024/1640 sayılı *AB Direktifi*³⁴ de diğer direktiflere ilişkin (AML) kurallarını muhafaza etmekle birlikte bazı hususlar-

³¹ Sağlayıcı, AB üyesi ülkelerde faaliyet gösterebilmesi için 63. madde uyarınca izin almış olmalıdır. Bunun yanında 59.madde gereği kısmen de olsa hizmet verdiği ülkelerde irtibat merkezi kurmak zorundadır. Regulation (EU) 2023/1114, arts 59 and 63.

³² Dirk A. Zetsche, Filippo Annunziata, Douglas W. Arner and Ross P. Buckley, 'The Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA) and the EU Digital Finance Strategy' (2020) *PSN: Markets & Investment (Topic)* 10.; Max Savoie, Martin Dowdall and Paidá Manhambara, 'UK/EU Regulatory Developments in Payments, Crypto-Assets and Buy-Now-Pay-Later Agreements' (2023) 17(2) *Journal of Payments Strategy & Systems* 165, 169.; Raffaele Lener, 'Cryptocurrencies and Crypto-Assets in the Italian and EU Perspective' (2022) 1 *Vestnik of Saint Petersburg University: Law* 219, 222–223.

³³ Ladislav Hrabčák and Miroslav Štrkolec, 'EU Regulation of the Crypto-Assets Market' (2024) 29 *Białostockie Studia Prawnicze* 27, 33.; 2017 yılında, Avrupa Menkul Kıymetler ve Piyasalar Otoritesi (ESMA), "Menkul Kıymet Piyasalarına Uygulanan Dağıtık Defter Teknolojisi (DLT)" hakkında bir rapor yayımlamıştır. Bu raporda, DLT'nin benimsenmesinin bazı faydalar sunduğu kabul edilmekle DLT uygulamalarının henüz çok erken bir aşamada olduğu belirtilerek, şu an için bir düzenlemeye gerek olmadığı ifade edilmiştir. ESMA, DLT uygulamalarına ilişkin bazı zorlukları da tespit etmiştir. Bunlar arasında birlikte çalışabilirlik ve ortak standartların kullanımı, merkez bankası parasına erişim, yönetim ve gizlilik konuları ile ölçeklenebilirlik yer almaktadır. Ayrıca ESMA, kısa vadede AB düzenleyici çerçevesinin DLT'nin ortaya çıkışına büyük bir engel teşkil etmediğini belirtmiştir. Bununla birlikte, DLT ile ilgili piyasa gelişmelerini izlemeye devam edeceğini ve düzenleyici bir müdahalenin gerekip gerekmediğini değerlendireceğini ifade etmiştir. Jurgita Miseviciute, 'Blockchain and Virtual Currency Regulation in the EU' (2018) 19(3) *Journal of Investment Compliance* 36.

³⁴ Avrupa Konseyi'nin 31 Mayıs 2024 tarihli Para aklama veya terörizmin finansmanı amaçlarıyla finansal sistemin kullanılmasının önlenmesi için Üye Devletler tarafından oluşturulacak mekanizmalara ilişkin Directive (EU) 2024/1640 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2024 amending Directive (EU) 2019/1937 and repealing Directive (EU) 2015/849 [2024] OJ L <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj> erişim tarihi: 9 Şubat 2025.

da detaylı denetim mekanizmaları getirmiştir. Direktife göre, AB üyesi ülkeler, kendi sınırları içerisinde hizmet veren kripto varlık hizmet sağlayıcılarının, kara para aklama ve terörizmin finansmanını (AML/CFT)³⁵ önleme kurallarına uyumunu etkin bir şekilde izlemekle yükümlüdür.³⁶ Bunun yanında üye devletler, şube veya bağlı kuruluş haricinde farklı kuruluşlar veya şirketler aracılığıyla kendi ülkesinde faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcılarından yetkili temsilcilik atamasını isteyebilir. Bu yetkili temsilcilik veya irtibat merkezi, sağlayıcı tarafından gerçekleştirilen işlemlerin direktiflere uyumunu sağlamak ve denetim süreçlerinde bulunduğu ülkenin kurumlarıyla işbirliği yapmakla görevlidir.³⁷

AB direktifleri, lisanslama, kimlik tespiti, anonim cüzdan yasağı, şüpheli işlem bildirimi ve transferlerde taraf bilgisinin saklanması gibi mekanizmalarla kripto varlık piyasasının en temel sorunları olan anonimlik, şeffaflık eksikliği ve izlenebilirlik zafiyetini gidermeyi hedeflemektedir. Bu düzenlemeler, etkin soruşturmayı mümkün kılan denetim standartlarını tesis ederek kamu otoritelerinin müdahale kapasitesini artırmakta ve müşteri varlıklarının korunması suretiyle finansal sisteme duyulan güveni pekiştirmektedir. Bu bakımdan, çalışma konumuz olan kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu açısından da AB direktiflerinin işlevi dolaylı fakat belirleyicidir. Zira direktifler, hizmet sağlayıcıların faaliyetlerini şeffaf ve denetlenebilir hale getirerek, zimmet suçunun ortaya çıkmasına zemin hazırlayan anonimlik ve kontrolsüzlük risklerini azaltmaktadır. Böylece zimmet suçunun bağımsız bir tip olarak düzenlenmesi, AB'nin öngördüğü önleyici çerçeveyi tamamlayıcı bir cezai mekanizma işlevi görmektedir; hem yatırımcıların korunmasını hem de sermaye piyasasına duyulan güvenin sürdürülebilirliğini teminat altına almaktadır.

II. TÜRKİYE'DE KRİPTO VARLIK HİZMET SAĞLAYICILARA YÖNELİK GELİŞMELER

Kripto varlıkların, özellikle Bitcoin'in öncülüğünde finansal sistemde yer edinmeye başlamasıyla birlikte; tarafların işlemlerde anonim kalabilmesi, piyasa değerlerindeki yüksek volatilité ve dijital cüzdanların üçüncü kişilerce kolaylıkla ele geçirilebilmesi gibi çeşitli riskler, düzenleyici kurumların dikkatini bu alana yöneltmiştir. Bu doğrultuda, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu da (BDDK), kamuoyuna yönelik açıklamalarla söz konusu risklere dikkat çekmiştir.³⁸ Devamında, 2021 yılında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından çıkarılan bir yönetmelikle, kripto varlıkların doğrudan ya da dolaylı şekilde ödeme aracı olarak kullanılması açıkça yasaklanmıştır.³⁹

³⁵ AML/CFT: Kara para aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele rejimi.

³⁶ Directive (EU) 2024/1640, art 38.

³⁷ Directive (EU) 2024/1640, art 41.

³⁸ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, "Basın Açıklaması" (25 Kasım 2013) Sayı:2013/32.

³⁹ Ödemelerde Kripto Varlıkların Kullanılmamasına Dair Yönetmelik", Resmî Gazete, 16 Nisan 2021,

Kripto varlıklar, özellikle 2017 yılında Bitcoin'in küresel çapta değer kazanmaya başlamasıyla birlikte, finansal işlemlerde yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanmış, ancak beraberinde çeşitli düzenleyici ve güvenlik sorunlarını gündeme getirmiştir. Bu süreçte, kripto para borsaları ile dijital cüzdan hizmetleri sunan sağlayıcılara yönelik hukuki çerçevenin eksikliği, yasa koyucunun bu alana müdahalesini kaçınılmaz kılmıştır. Türkiye'de 2021 yılında yayımlanan bir diğer düzenlemeyle, "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik"te⁴⁰, birtakım değişikliklere gidilmiş; bu kapsamda, kripto varlık hizmet sağlayıcıları da suç gelirlerinin aklanmasıyla ve terörizmin finansmanının önlenmesiyle ilgili yükümlülüklerle tabi tutulanlar arasına dâhil edilmiştir.⁴¹ Kripto varlık hizmet sağlayıcısının yükümlü kapsamına alınmasıyla, Avrupa Birliği'nin terörizmin finansmanının önlenmesi ve kara para aklanmasıyla ilgili düzenlemelerine uyum sağlanması amaçlanmıştır.⁴² Ancak bu aşamada, "kripto varlık hizmet sağlayıcısı" kavramının açık bir tanımı yapılmamıştır.⁴³

Bu bağlamda, Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından yapılan tanıma göre, *"kripto varlık"; dağıtık defter teknolojisi veya benzeri bir altyapı ile dijital ortamda oluşturulan ve yine dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan, ancak itibari para, kaydi para, elektronik para, ödeme aracı, menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçları kapsamında değerlendirilmeyen gayrimaddi varlıkları ifade etmektedir. "Kripto varlık hizmet sağlayıcıları" ise bu varlıkların alım-satımına elektronik işlem platformları aracılığıyla aracılık eden kuruluşlar"* olarak tanımlanmıştır.⁴⁴

Son olarak, 2 Temmuz 2024 tarihinde yürürlüğe giren 7518 sayılı "Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile birlikte, kripto varlık hizmet sağlayıcısı kavramı ilk kez kanun koyucu tarafından açık bir bi-

Sayı: 31456.; *"Ulusal para birimlerine alternatif olarak ortaya çıkmış ancak henüz Türk hukuku çerçevesinde resmi bir ödeme aracı olarak kabul görmemiştir."* T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, Vergi Konseyi, *Kripto Varlıkların Vergilendirilmesi Çalışma Grubu Raporu* (Ankara, 2022) 18.

⁴⁰ "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik", *Resmî Gazete*, 1 Mayıs 2021, Sayı: 31471.

⁴¹ Yükümlülüklerle ilişkin bkz: 5549 sayılı Kanun, md. 3–9/A; Tedbirler Yönetmeliği, md. 5–26/A.

⁴² Müşterinin tanınması yükümlülüğü için bkz: 5549 sayılı Kanun, md. 3; gerçek kişilerde kimlik tespiti yükümlülüğü için bkz: Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik, md. 6; müteakip işlemlerde kimlik tespiti yükümlülüğü için bkz: aynı Yönetmelik, md. 16; şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü için bkz: 5549 sayılı Kanun, md. 4/1; Tedbirler Yönetmeliği, md. 27–30; 13 numaralı MASAK Genel Tebliği. Yükümlülüklerin kripto hizmet sağlayıcıları bakımından da uygulanması, kripto varlık hizmet sağlayıcı ile ilgili düzenlemeler getiren FATF ve AB Direktiflerine uyum sağlamaktadır.

⁴³ "Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik", *Resmî Gazete*, 9 Ocak 2008, Sayı: 26751.

⁴⁴ Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıları İçin Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Yükümlülüklerle İlişkin Temel Esaslar* (Mayıs 2021) 6.

çimde tanımlanmıştır. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 3. maddesine eklenen tanım doğrultusunda; “*kripto varlık hizmet sağlayıcısı, “platformları, kripto varlık saklama hizmeti sunan kuruluşları ve bu Kanuna dayanılarak yapılacak düzenlemelerde kripto varlıkların ilk satış ya da dağıtımı dâhil olmak üzere kripto varlıklarla ilgili hizmet sunmak üzere belirlenmiş diğer kuruluşları*” kapsamaktadır. Bu tanımdan hareketle, kripto varlıklarla bağlantılı hizmet sunmak üzere yetkilendirilen tüm kuruluşlar “kripto varlık hizmet sağlayıcısı” olarak kabul edilmekte ve faaliyetlerine başlayabilmeleri, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından verilecek yetkilendirme sürecinin tamamlanmasına bağlı kılınmaktadır. Tanımda yer alan “belirlenmiş diğer kuruluşlar” ibaresiyle kastedilen belirleme yetkisi ise doğrudan SPK’ya bırakılmıştır.⁴⁵

Getirilen düzenlemeler, yalnızca kripto varlık ekosistemine özgü yeni kavramların⁴⁶ tanımlanmasıyla sınırlı kalmamış; aynı zamanda Avrupa Birliği direktifleri ve MiCA (Markets in Crypto-Assets) düzenlemesiyle uyumlu biçimde, kripto varlık hizmet sağlayıcılarına çeşitli hukuki ve idari yükümlülükler de ihdas etmiştir. Bu çerçevede, hizmet sağlayıcılarının, platformları üzerinden gerçekleştirilen işlemleri kayıt altına alması⁴⁷ ve şüpheli işlem tespitlerinde bu durumları yetkili kuruma bildirmesi yasal bir zorunluluk haline getirilmiştir.⁴⁸ Söz konusu düzenleme ile hizmet sağlayıcıların faaliyetlerinin şeffaf ve denetlenebilir bir yapıya kavuşturulması hedeflenmiş; bu sayede başta kara para aklama ve terörizmin finansmanı olmak üzere, kripto varlıkların kullanımıyla bağlantılı olabilecek ekonomik suçlarla mücadelenin daha etkin bir şekilde yürütülmesi amaçlanmıştır. 7518 sayılı kanun ile kripto varlık hizmet sağlayıcılar yasal temel üzerine inşa edilmiş ve sağlayıcılara ilişkin detaylı hükümler getirilmiştir. Çalışmamız suç tipinin incelenmesi ile sınırlı olduğundan sağlayıcılara ilişkin diğer hükümlere değinilmemiştir.

⁴⁵ Düzenleme, “Sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlayan kripto varlıklara ilişkin olarak düzenleyici işlemler tesis etmek, özel ve genel nitelikte kararlar almak ve tedbir ve yaptırım uygulamak konusunda Kurul yetkilidir.” şeklindedir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarca sunulabilecek hizmet ve faaliyetler ancak kanunun 35/B ve 35/C maddelerince yetkilendirilmiş kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından yerine getirilebilir. Sermaye Piyasası Kurulu, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Çalışma Usul ve Esasları ile Sermaye Yeterliliği Hakkında Tebliğ (III-35/B.2)*, Resmî Gazete, 13 Mart 2025, 32840, md. 6(2). Başvuru ve faaliyet iznine ilişkin detaylar için ayrıca bkz. Sermaye Piyasası Kurulu, *Kripto Varlık Hizmet Sağlayıcıların Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Tebliğ (III-35/B.1)*, Resmî Gazete, 13 Mart 2025, 32840, md 17.

⁴⁶ 7518 sayılı Kanun ile “platform”, “kripto varlık saklama hizmeti”, “cüzdan” ve “kripto varlık” kavramlarının tanımları yapılmıştır. Tanımlar için bkz: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, md. 3.

⁴⁷ *Müşterilerin kripto varlık transferlerinin gerçekleştirildiği cüzdanlara ve fon transferlerinin gerçekleştirildiği hesaplara ilişkin kayıtlar kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından güvenli, erişilebilir ve takip edilebilir şekilde tutulur.* 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, md. 35/C-1.

⁴⁸ *Platformlar nezdlerinde gerçekleştirilen piyasa bozucu nitelikte eylem ve işlemlere ilişkin olarak tespitleri yapmak, bu nitelikteki eylem ve işlemleri gerçekleştiren hesapların kısıtlanması, durdurulması ve kapatılması dâhil olmak üzere gerekli tedbirleri almak ve ulaşılan tespitleri rapora bağlayarak Kurula bildirmekle yükümlüdür.* 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, md. 35/C-3.

7518 sayılı kanun, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun İkinci Bölümünün 106 ve 116. maddeleri arasında düzenlenen sermaye piyasası suçları arasına 110/A maddesiyle “*kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet*” adında yeni bir suç tipini ihdas etmiştir. Aşağıdaki başlıklar altında suç tipine ilişkin açıklamalar, yer yer diğer zimmet suçları ile karşılaştırılmak suretiyle, suç genel teorisi bağlamında incelenmiştir.

III. SUÇA İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMALAR

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu, 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun *sermaye piyasası suçları* bölümünün 110/A maddesinde düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında suçun basit hali, ikinci fıkrasında ise nitelikli hali düzenlenmiştir. Buna göre, failin zimmetin ortaya çıkmasını engelleyici mahiyetteki hileli davranışları, cezanın artırılmasını gerektiren bir neden olarak kabul edilmiştir. Maddenin üçüncü fıkrasında ise, kanaatimizce farklı bir suç tipi düzenlenmiştir (varsayımsal zimmet). Her ne kadar aynı madde içerisinde yer alması suçun nitelikli hali olduğu yönünde düşünce oluştursa da, suçun maddi unsurları bakımından önemli farklılıklar bulunmaktadır. Failin birinci fıkradaki suçtan farklı olduğu, hareket unsurunun ise zimmete geçirme yerine menfaatine kullandırma olduğu göz önüne alındığında, düzenlemelerin ayrı suç tipleri olduğu görüşündeyiz. Maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında etkin pişmanlık hükümleri yer almakta olup, zimmete konu değerlin azlığı ise altıncı fıkrada cezada indirim sebebi olarak düzenlenmiştir. Bununla birlikte, TCK’da yer alan zimmet suçundan farklı olarak, bankacılık mevzuatında öngörülen zimmet suçuna benzer şekilde, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunda kullanma zimmetine yer verilmemiştir.

Madde gerekçesinde düzenlemenin amacı, müşteri varlıklarına yönelik usulsüz işlemlerin önüne geçilmesi olarak belirtilmiştir. Diğer bir ifadeyle, kripto paraların soğuk cüzdanlarda muhafaza edilmesi ve finansal işlemlerde kullanılması durumunda kötüye kullanımın tespit edilemediği ve yatırımcıların mağduriyetlerini giderebilmenin zorlaştığı ifade edilmektedir.⁴⁹ Kripto varlık hizmet sağla-

⁴⁹ Madde ile, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda öngörülen zimmet hükümleri esas alınarak görevi nedeniyle kendisine tevdi edilmiş olan veya koruma, saklama ve gözetimiyle yükümlü olduğu para veya para yerine geçen evrak veya senetleri, diğer malları veya kripto varlıkları kendisinin ya da başkasının zimmetine geçiren kripto varlık hizmet sağlayıcı yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensuplarına ceza öngörülerek, müşteri varlıklarına yönelik usulsüz işlemlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Kripto varlıkların müşterilerin kendi cüzdanlarında değil, hizmet sağlayıcılarda tutulması halinde kötü niyetli hareket edildiğinde izinin takip edilmesi ve yatırımcıların korunması için gerekli işlemlerin yapılması oldukça güçtür. Bu konuda dünyada bilinen ilk olumsuz örnek Japonya’da 2014 yılında MT.GOX platformunda yaşanmış olup, o tarih itibarıyla 450 milyon ABD doları değerli kripto varlıklar suiistimale uğramıştır. Yakın dönemde ABD’de FTX isimli platform müşterilere ait kripto varlıkları kendilerinden habersiz olarak çeşitli işlemlerde kullanması ve zarar etmesi sonucu müşterilerine karşı olan yükümlülüklerini yerine getiremez duruma düşmüştür. İlk anda hesaplanan zarar 10 milyar ABD doları olup, ABD yargısında davalar devam etmektedir. Ülkemizde de Thodex vakası olmuş, platform müşterilerine karşı olan

yıcılar ile birlikte, kripto varlığa sahip olan kişilerin kamu otoritesi tarafından güven ilişkisi tesis edilen hizmet sağlayıcı vasıtasıyla sunulan cüzdanı kullanması amaçlanmakta ve bu sayede muhtemel bir kötüye kullanım senaryosunda takip edilebilirlik sağlanmaktadır.

IV. SUÇLA KORUNAN HUKUKİ DEĞER

Suçla korunan hukuksal değer, ihlal edilen ceza normunun koruduğu hukuki değerlerdir. Bu değerlerin dar anlamda kapsamı ise Anayasa’da düzenlenen temel hak ve hürriyetlerdir. Bu nedenle bir suçun hukuki konusunun tespitinde öncelikle sistematik olarak kanunda düzenlendiği yere bakılmaktadır.⁵⁰

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu Sermaye Piyasası Kanunu’n-*da sermaye piyasası suçları* başlığı altında düzenlenmiştir. Bu nedenle düşünce-mize göre, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun hukuki konusu, kanunun amaç başlıklı birinci maddesinden yola çıkarak; sermaye piyasasının güvenilirliğinin korunması ile gayri maddi bir varlık olan kripto paralara ilişkin mülkiyet hakkının korunması olarak ifade edilebilir.⁵¹

V. TİPİKLİĞİN OBJEKTİF UNSURLARI

A. Fail

İradi hareketin belirli bir maksada yönelmesi yalnızca insana mahsustur.⁵² Ha-reketin iradi olması, failin cezalandırılabilmesinin ana nedenini oluşturur. İradi

kripto varlık yükümlülüklerini yerine getirememiş, platformun kurucu ortağı yurtdışına firar etmiş ve mağduriyetlere sebep olmuştur. Bu kapsamda kripto varlıkların kendine özgü yapısı sebebiyle işlemlerin geri döndürülemez nitelikte olması ve varlıkların takibinde yaşanan zorluklar dikkate alınarak madde ile cezai hükümler diğer finansal kurumlara göre daha ağır tutulmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Gerekçesi.

⁵⁰ Yener Ünver, “Ceza Hukukunda Hukuksal Değer”, *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi* (İstanbul Barosu Yayını, 2003) 113.; Bahri Öztürk ve Mustafa Ruhan Erdem, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku* (22. baskı, Seçkin Yayıncılık 2022) 32.; Özlem Doğan, “Ahlakta, Hukukta ve Siyasette Özgürlük Kavramı Üstüne”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* C 73, S 1 (2005) 91.

⁵¹ Kripto varlıkların Türk hukuk sisteminde mülkiyet hakkı kapsamında korunup korunmadığı meselesi doktrinde tartışmalı olmakla birlikte, meseleye AİHM içtihatları doğrultusunda baktığımızda mülkiyet hakkının yalnızca taşınır veya taşınmaz mal ya da fikri mülkiyetle sınırlandırılmadığı, bu bakımdan mülkiyet hakkının yalnızca fiziksel mallarla sınırlı olmadığını ve ekonomik değer taşıyan her türlü hak ve varlığın bu kapsama girebileceği vurgulanmaktadır. Bu açıklamalardan hareketle, kripto paraların dijital varlıklar olduğu ve ekonomik değer taşıdığı da düşünüldüğünde mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilebileceğini ifade edebiliriz. Öneriyldız/Türkiye, Başvuru No: 48939/99, Depalle/Fransa, Başvuru No: 34044/02, Broniowski/Polonya, Başvuru No: 31443/96, Benediktov/Rusya, Başvuru No:106/02, Zwierzynski/Polonya, Başvuru No: 34049/96, Latridis/Yunanistan, Başvuru No: 31107/96, Beyeler/İtalya, Başvuru No: 33202/96, Kopecky/Slovakya, Başvuru No: 44912/98.

⁵² Mahmut Koca ve İlhan Üzülmöz, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (17. baskı, Seçkin Yayıncılık 2024) 112.

davranışıyla, ceza normunun çizdiği çerçeveye uyan kişi ise fail olarak addedilir. TCK'nın 37. maddesine göre fail “suçun kanuni tanımında gösterilen fiili gerçekleştiren kişidir.” Bu tanıma göre de fail mutlaka bir gerçek kişidir.⁵³ 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda tüzel kişilerin ceza sorumluluğunun bulunmadığı ve bunlar hakkında yalnızca güvenlik tedbirine hükmedilebileceği düzenlenmiştir.⁵⁴

Bazı suçlar özel sorumluluk altında bulunan veya kanunda gösterilen niteliğe ya da özelliğe sahip kimselerce işlenebilmektedir. Bu tür suçlara “özgü suç” veya “mahsus suç” denilmektedir.⁵⁵ Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun faili maddenin birinci fıkrasında belirtildiği üzere “kripto varlık hizmet sağlayıcı yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensuplarıdır”. Bu bakımdan anılan ceza normu, faili bakımından özgü bir suçtur. Sağlayıcıda çalışacak personelin görev tanımı tebliğ ile belirlenmiştir. Buna göre sağlayıcıda çalışan kişiler; iç denetçi, iç kontrol personeli, risk yönetim personeli, operasyon personeli, bilgi güvenliği sorumlusu, bilgi teknolojileri operasyon personeli ve yatırım danışmanıdır.⁵⁶ Düşüncemize göre, belirtilen kişilerin başka ünvanlarla istihdam edilmesi durumunda da bu kişiler personel olarak sayılacak ve suçun faili haline gelebileceklerdir. Fail, aynı zamanda kanunda belirtilen suçun konusu kendisine görevi nedeniyle tevdi edilen veya koruma, saklama ve gözetimle yükümlü olan kişi olmalıdır. Bu nedenle maddede belirtilen diğer mensuplar ibaresi ile yukarıda belirtilen personellerin, suçun konusunu ifade eden eşya ve varlıklara görevi gereği erişimi bulunan veya bunları saklama ya da gözetimle yükümlü olan kişilerden olması gerekmektedir.⁵⁷

110/A maddesinin üçüncü fıkrasında ise, birinci fıkradan farklı bir suç tipinin düzenlendiğini ifade etmek gerekir. Bu suçun faili “Faaliyet izni kaldırılan bir kripto varlık hizmet sağlayıcının; hukuken veya fiilen yönetim veya kontrolünü elinde bulundurmuş olan gerçek kişi ortaklar”dır. Dolayısıyla üçüncü fıkarda düzenlenen suç bakımından fail, gerçek kişi ortaklardır. Burada bahsedilen ortakların ise kripto varlık hizmet sağlayıcının hukuken veya fiilen yönetim veya kontrolünü

⁵³ Timur Demirbaş, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (15. baskı, Seçkin Yayıncılık 2022) 244.

⁵⁴ Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (18. baskı, Astana Yayınları 2020) 118; Demirbaş (n 53) 245.

⁵⁵ İzzet Özgenç, *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler* (20. baskı, Seçkin Yayıncılık 2024) 214; Demirbaş (n 53) 244, Veli Özer Özbek, Koray Doğan ve Pınar Bacaksız, *Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler* (19. baskı, Seçkin Yayınevi 2024) 1076. Örneğin, TCK'da düzenlenen zimmet suçu ile bankacılık kanununda düzenlenen zimmet suçunda da durum böyledir. Nur Centel, “Zimmet Suçu”, *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan (2019) C 21, Özel S, 2783. Kamu görevlisi kavramı hakkında detaylı açıklamalar için, Burcu Demren Dönmez, “Türk Ceza Kanunu'nda Kamu Görevlisi Kavramı”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 2011(94) 113.

⁵⁶ SPK, (III-35/B.1) Tebliği, md 18.

⁵⁷ Dışarıdan hizmet alımı yoluyla çalıştırılan kişilerce bu suçun işlenmesi mümkün değildir. Bu kişiler düzenleme gereği, mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerin yerine getirilmesi konusunda ve ancak yardımcı nitelikteki hizmetlerde çalıştırılacağından, suçun konusunun görevi gereği tevdi edilmiş olması da mümkün olmayacaktır. SPK, (III-35/B.1) Tebliği, md 31.

elinde bulundurmuş olması gerekecektir. Ortağın, yönetim veya kontrol yetkisin-den birisini bulundurması bu suçun oluşması bakımından yeterli görülmüştür.⁵⁸

Bu suçun oluşabilmesi için kurul tarafından belirlenmiş bir kripto varlık hizmet sağlayıcısının varlığı gerekmektedir. Bu belirleme işlemi kanunun 35/B maddesi gereğince kurul tarafından yapılır. Belirlemenin yapılmamış olmasına rağmen faaliyet gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcılarda bu suçun gündeme gelmesi mümkün değildir. Çünkü, bu durumda kamu otoritesi tarafından güven tesis edilmiş bir kuruluşun varlığından söz edilemeyeceği gibi kanunun tanımladığı “belirlenmiş” bir kripto varlık hizmet sağlayıcıdan da bahsedilemeyecektir.

B. Mağdur

Kendisine karşı suç işlenen kimse veya haksızlığa uğramış kişi anlamına gelen mağdur, suçun pasif sujesidir.⁵⁹ Her suçun muhakkak bir faili olduğu gibi, aynı zamanda mağduru da vardır.⁶⁰ Mağdur, suçu oluşturan hareketin doğrudan zarar verdiği kişi iken, suçtan zarar gören dolaylı olarak da zarara uğrayabilir.⁶¹ Suçun konusunun belirli bir kişi veya kişilere ait olması durumunda mağdur bu kişi veya kişilerdir. Öte yandan, suçun konusu belirli bir kişiye değil de toplumun tüm bireylerine ait ortak bir değere yönelmişse, bu durumda mağdur, toplumun tamamını oluşturan fertlerdir.⁶² Bunun yanında, ceza hukuku doktrininde suçun mağdurunun yalnızca gerçek kişilerle sınırlı olup olmadığı tartışmalı bir konudur. Her ne kadar suçla korunan hukuki değerlerin önemli bir kısmı doğrudan bireylerin menfaatlerini ilgilendirse de, günümüz toplumunda tüzel kişilerin de bağımsız bir varlığa, kendilerine özgü menfaatlere, ticari itibara ve korunmaya değer haklara sahip oldukları açıktır. Bu bağlamda, tüzel kişilerin yalnızca suçtan zarar gören konumunda değil, aynı zamanda suçun mağduru olarak da kabul edilmesi gerekir. Zira tüzel kişilerin varlıkları, onları meydana getiren bireylerden bağımsız olarak, ceza normlarının ihlalinin doğrudan etkilenebilir.⁶³

⁵⁸ Bankacılık zimmetinde ise düzenlemeye göre bu husus yönetim ve denetim şeklinde ifade edilerek, suçun oluşabilmesi için ortakların her iki tip yetkiye de sahip olması aranmıştır. Onuralp Atay, “Bankacılık Zimmeti Suçu”, *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi* (2022) S 49, 619.

⁵⁹ Yener Ünver, *Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer* (Seçkin Yayıncılık 2003) 140.

⁶⁰ Nevzat Toroslu, *Ceza Hukuku Genel Kısım* (8. baskı, Savaş Yayınevi 2005) 95.; Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (5. baskı, Yetkin Yayınları 2005) 223.

⁶¹ *Zimmet suçu ile korunan hukuki yarar ve bu bağlamda suçun topluma karşı işlenen suçlar bölümünde düzenlenmiş olması, bu suçun mağdurunun toplumu oluşturan bireylerin tamamı...* (Y. 5. CD, 18.2.2025 T., 2021/5324 Esas ve 2025/2048 Karar; Y. 5. CD, 29.2.2024 T., 2022/164 Esas ve 2024/2384 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025), *Zimmet suçundan katılan sıfatını alabilecek surette zarar görmüş olan Hazinesin kanun yoluna başvurma hakkının bulunması...* (Y. 5. CD, 25.11.2024 T., 2021/14037 Esas ve 2024/11385 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025)

⁶² Koca ve Üzülmöz (n 52) 116.

⁶³ Tüzel kişilerin suçun mağduru olamayacağına ilişkin görüşler için bkz. Koca ve Üzülmöz (n 52) 115; Özgenç (n 55) 228; Adem Sözüer, “Yeni Bankacılık Kanununda Suçlar ve Yaptırımlar”, *Hukuki*

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun hukuki konusunu sermaye piyasasının güvenilirliğinin korunması ve kripto paralara ilişkin mülkiyet hakkının güvence altına alınması olduğu kabul edildiğinde, mağdurun belirlenmesinde de bu değerlerin kime ait olduğu temel ölçüt olmalıdır. Sermaye piyasasının güvenilirliği yönünden bakıldığında, korunmak istenen değer kamusal nitelikte olup toplumu oluşturan tüm bireyleri ilgilendirmektedir; bu nedenle mağdurun toplumu oluşturan herkes olduğu söylenebilir. Öte yandan, kripto varlıkların mülkiyet hakkı açısından bakıldığında, suçun konusunu oluşturan varlıkların kime ait olduğuna göre mağdurun belirlenmesi gerekir. Bu bakımdan, varlıkların maliki hizmet sağlayıcının kendisi ise mağdur tüzel kişilik; varlıkların maliki yatırımcılar yani hesap sahipleri ise mağdur aynı zamanda doğrudan bu gerçek kişilerdir.⁶⁴ Yargıtay, bankacılık zimmetiyle ilgili kararlarında banka tüzel kişiliğini suçtan zarar gören olarak kabul ederken⁶⁵, hesap sahiplerinin suçtan zarar gören olmadığını belirtmektedir.⁶⁶

C. Suçun Konusu

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun konusu 6362 sayılı kanunun 110/A maddesinde yer alan “*para veya para yerine geçen evrak veya senetler, diğer mallar veya kripto varlıklar*” olarak ifade edilmiştir. Diğer zimmet suçlarına benzer olarak düzenlenen suçun konusuna ek olarak kripto varlıklar da suçun konusuna dahil edilmiştir. Bu nedenle suçun konusu bakımından kapsam genişlemiştir. Para yerine geçen evrak veya senetler, TCK m.198’de “*devlet ta-*

Perspektifler Dergisi (2005) S 5,176.; İzzet Özgenç, *Zimmet Suçu* (Seçkin Yayıncılık 2009) 89.; Hasan Tahsin Gökcan, *Görevi Kötüye Kullanma, Zimmet, Banka Zimmeti, İrtikap, Rüşvet Suçları ve Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar* (Seçkin Yayıncılık 2008) 441.; Özbek, Doğan ve Bacaksız (n 55) 1082. Tüzel kişiliğin suçun mağduru olabileceğini belirten görüş için bkz, Nevzat Toroslu (n 58) 68., Suçun mağdurunun kamu ile birlikte zimmete geçirilen değerlerin tespit edilebilmesi durumunda bu değerlerin sahibi olduğunu savunan görüş için, Mehmet Emin Artuk ve Ahmet Gökcan, *Ceza Hukuku Özel Hükümler* (18. baskı, Adalet Yayınevi 2019) 997–998., Tüzel kişinin mağdur olarak kabul edilebileceğine ilişkin görüşler için bkz, Hamide Zafer, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (TCK m.1-75) (Beta Basım Yayınım 2021) 204, Selman Dursun, *Bankacılık Düzenine Karşı Suçlar* (Seçkin Yayıncılık 2006) 65.; Davut Gürses, *Bankacılık Kanununa Göre Zimmet Suçu* (On İki Levha Yayınevi 2009) 31.; Demirbaş (n 53) 599.

⁶⁴ Zimmet suçunun mağdurunun olmadığına ilişkin görüş için bkz, Özbek, Doğan ve Bacaksız (n 55) 1082.

⁶⁵ *Banka zimmeti suçlarında doğrudan zarar görenin banka olduğu cihetle, açılan kamu davasının niteliğine göre suçtan doğrudan zarar görmeyen varlık şirketinin davaya katılmasına karar verilmesi hukuken geçersiz olup...* (Y. 7. CD, 21.2.2024 T., 2023/18428 Esas ve 2024/1733 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025)

⁶⁶ *Banka zimmeti suçunda suçtan zarar göreninin katılan banka olduğu cihetle, suçtan doğrudan zarar görmeyen banka mudisinin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 237/1. maddesi uyarınca kamu davasında katılan sıfatının ve aynı Kanun'un 260/1. maddesi gereği hükmü temyize hak ve yetkisinin bulunmadığı...* (Y. 7. CD, 23.1.2025 T., 2024/3433 Esas ve 2025/1160 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025). Düşüncemize göre, müşterinin meblağı bankadan tahsil edememiş olması ihtimalinde suçtan zarar gördüğü kabul edilmelidir.

rafından ihraç edilip de hamiline yazılı bonolar, senetler, tahviller ve kuponlar, yetkili kurumlar tarafından çıkarılmış olup da kanunen tedavül eden senetler, tahviller ve evrak ile milli ziynet altınlar” olarak sayılmış ve bunların para hükmünde olacağı düzenlenmiştir. Bunun dışında kalan ve mülkiyeti sağlayıcının kendisine ya da sağlanan hizmet kapsamında müşterisine ait olup da sağlayıcı uhdesinde bulunan tüm malların maddede belirtilen diğer mallardan sayılacağını kabul etmek gerekir.

Bunun dışında, kripto varlık ise 6362 sayılı kanunun üçüncü maddesinde “*dağıtık defter teknolojisi veya benzer bir teknoloji kullanılarak elektronik olarak oluşturulup saklanabilen, dijital ağlar üzerinden dağıtımı yapılan ve değer veya hak ifade edebilen gayri maddi varlıkları*” olarak düzenlenmiştir.⁶⁷ Kanun, kripto para kavramı yerine kripto varlık kavramını kullanarak kapsamı geniş tutmuştur. Dolayısıyla kripto varlıklar yalnızca kripto paralarla sınırlı değildir. Kanunun kripto varlık kapsamına; kripto paralar (bitcoin, litecoin vb.), akıllı sözleşme tabanlı kripto paralar (ethereum, solana, cardano vb.), stablecoinler (tether, USD coin, DAI vb.), tokenler (uniswap, chainlink, the sandbox vb.), NFT (non-fungible token- değiştirilemez token)’ler (bayc, cryptopunks, nba top shot vb.) dahildir.⁶⁸ Platformlarda işlem görecektir veya ilk satışı yapılacak kripto varlıkların listelenmesi, sağlayıcı tarafından oluşturulacak bir prosedürle yerine getirilmektedir. Belirtmek gerekir ki, platform tarafından asgari listeleme kriterine uygun olmayan bir kripto varlığın listelenmesi durumunda, bu varlıkların da suçun konusunu oluşturabileceği düşüncesindeyiz.

Kripto varlık hizmet sağlayıcının koruma saklama ve gözetimiyle yükümlü olmadığı varlıklar üzerinde bu suçun işlenebilmesi mümkün değildir. Bu çerçevede, listeleme dışı pazarda işlem gören kripto varlıkların suçun konusunu oluşturamayacağı kanaatindeyiz. Zira 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 35/B maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “*bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen nitelikteki kripto varlıklar ile 35/C maddesinin ikinci fıkrasındaki esaslar dâhilinde platformlarda işlem gören kripto varlıklar dışındaki kripto varlıklara*

⁶⁷ Dağıtık defter teknolojisinin tanımı kanunda düzenlenmemiştir. Regulation (EU) 2022/858 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2022 on a pilot regime for market infrastructures based on distributed ledger technology and amending Regulations (EU) No 600/2014 and (EU) No 909/2014 and Directive 2014/65/EU [2022] OJ L151/1, art 2(1)(1): “‘Dağıtılmış defter teknolojisi’ veya ‘DLT’, dağıtılmış defterlerin işletilmesini ve kullanılmasını sağlayan bir teknoloji anlamına gelir” şeklinde tanımlanmıştır.

⁶⁸ Kripto varlıkları amaçlanan kullanımları ve işlevlerine göre misli (fungible) ve misli olmayan (non-fungible) şeklinde iki grupta incelenebilir. Kripto varlıkların büyük bir kısmı (ödeme tokenleri, yatırım tokenleri, alınıp satılabilir misli olmayan tokenler ve utility (fayda) tokenleri doğrudan veya dolaylı olarak finansal işlemler için tasarlanmıştır ve amaçları gereği ekonomik değer ihtiva etmektedir. Ancak, misli olmayan alınıp satılamaz tokenlerin devredilemez özellikte bulunması bunları ekonomik bir varlık olarak alınıp satılmasını da mümkün kılmaz. Bu nedenle tüm kripto varlıkların mutlaka bir ekonomik değeri ihtiva ettiğini ifade etmek mümkün değildir. Henri Arslanian and Fabrice Fischer, ‘A High-Level Taxonomy of Crypto-Assets’ in *The Future of Finance* (2019) 141.

bu Kanun uygulanmaz” hükmü ile ilgili tebliğ hükümleri⁶⁹ birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu varlıkların Sermaye Piyasası Kurulu’nun gözetim ve denetim yetkisi dışında kaldığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, belirtilen varlıkların kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun konusunu teşkil etmeleri mümkün görünmemektedir.

Bu aşamada ICO (*initial coin offering/ ilk para arzı teklifleri*) yani token arzı meselesine de değinmek gerekmektedir. ICO’lar hukukumuzda paya dayalı kitle fonlaması sistemine benzeyen, blokzincir teknolojisi üzerinde işleyen ve yatırımcılara geleneksel para birimleri veya diğer kripto varlıklar karşılığında yeni bir dijital varlık (coin veya token) sunulmasına dayanan bir kitle fonlama yöntemidir.⁷⁰ Halka arzlardan (Initial Public Offering – IPO) farklı olarak ICO’larda yatırımcılara herhangi bir ortaklık payı veya şirket üzerinde hak verilmemekte; bunun yerine proje kapsamında geliştirilen teknolojiyi kullanma veya projeye erişim imkânı sağlanmaktadır. Çoğunlukla girişim aşamasındaki şirketler tarafından tercih edilen bu yöntem, ayrıntılı mali tabloların yayımlanmasını veya sıkı denetim süreçlerini gerektirmektedir. Yatırımcılara sunulan bilgiler, “*whitepaper*” adı verilen ve projenin amacı, teknolojisi ile token dağıtım koşullarını açıklayan nispeten kısa bir belge ile sınırlıdır.⁷¹ Türkiye’de ICO yoluyla ihraç edilen tokenlar, Sermaye Piyasası Kurulu’nun (SPK) açıkça belirttiği üzere kural olarak kurulun gözetim ve denetim alanı dışında kalmaktadır. Nitekim SPK, 27 Eylül 2018 tarihli duyurusunda ICO’ların büyük çoğunluğunun herhangi bir düzenleyici çerçeveye tabi olmadığını, bu nedenle yatırımcıların yüksek risk ve belirsizlik altında hareket ettiklerini vurgulamıştır.⁷² 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 35/B maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlamayan, fakat dağıtık defter teknolojisi ile oluşturulmuş kripto varlıklar” ifadesi, esasen Initial Coin Offering (ICO) yoluyla ihraç edilen tokenları da kapsamaktadır. Zira ICO’larda yatırımcılara çoğunlukla herhangi bir ortaklık, kar payı ya da benzeri sermaye piyasası aracına özgü hak tanınmamakta; bunun yerine blokzincir tabanlı bir platformun ileride sağlayacağı hizmetlerden

⁶⁹ Yayımlanan tebliğ ile; platformların, yalnızca benzersiz dijital varlıklar (örneğin NFT’ler) veya sanal oyun içi unsurlar için hizmet sunması durumunda bu varlıkları Kanun kapsamındaki kripto varlıklardan ayrı bir pazarda işlemeye açmak zorunda olduğu düzenlenmiştir. Ayrıca ayrı pazarda işlem gören bu varlıkların 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun listelenme esasları dışında olduğu ve SPK’nın gözetim ve denetimine tabi olmadığı hüküm altına alınmıştır. SPK, (III-35/B.2) Tebliği, md 49.

⁷⁰ Christian Fisch, ‘Initial Coin Offerings (ICOs) to Finance New Ventures’ (2019) 34(1) *Journal of Business Venturing* 3.

⁷¹ Dominika Nestarcova, *A Critical Appraisal of Initial Coin Offerings: Lifting the “Digital Token’s Veil”* (Koninklijke Brill asNV, Brill Research Perspectives in International Law Series, vol 1, 2019). 11.

⁷² SPK, 27.09.2018 tarihli ve 47/1102 sayılı Karar Organı duyurusu.

yararlanma imkânı (utility token) sunulmaktadır.⁷³ Kanun koyucu, bu tür kripto varlıkların satış veya dağıtım yoluyla fon toplanması halinde, yatırımcılar ile ihraççılar arasındaki hukuki ilişkiyi “genel hükümlere tabi” kılmak suretiyle sermaye piyasası araçlarına özgü koruma mekanizmalarının dışına çıkarmıştır. Bu yaklaşım, ICO’ların sermaye piyasası mevzuatı kapsamında değerlendirilemeyeceğini ve dolayısıyla kripto varlık hizmet sağlayıcılar bakımından zimmet suçunun konusunu oluşturmayacağını ortaya koymaktadır. Nitekim anılan maddenin sekizinci fıkrası ile birlikte değerlendirildiğinde, ICO’ların hukuki rejimi ceza hukuku bakımından da farklılaşmakta; ICO süreçlerinde gerçekleştirilen token satışları bakımından ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklarda ve bu varlıkların konu olabileceği suçlarda Sermaye Piyasası Kanunu’nun uygulanmasını devre dışı bırakmaktadır.

Bankaların da kripto varlık hizmeti verebilmeleri mümkündür. Bunun için öncelikle kuruldan bir değerlendirme sonucu alınmakta ve akabinde BDDK’ya faaliyet genişletme izni başvurusu yapılmaktadır. Bu varlıkların zimmete geçirilmesi durumunda failin bankacılık zimmeti suçundan değil, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçundan cezalandırılması gerekmektedir. Zira, kripto varlıklar bankacılık zimmeti suçunun konusunu oluşturmamaktadır. Bankaların, kripto varlık hizmeti sağlaması durumunda, bu hizmeti sağlanmasında görev alan personele de kripto varlık hizmet sağlayıcılara ilişkin tebliğin personele ilişkin hükümleri uygulanmaktadır.⁷⁴ Dolayısıyla fail ve suçun konusu bakımından da bir çelişki bulunmamaktadır.

D. Hareket

Failin, birinci fıkrada düzenlenen suç bakımından, suç konusunu zimmetine geçirmesiyle suç oluşur. Fail kendisi yerine üçüncü bir kişinin zimmetine de bu varlıkları veya parayı geçirebilir. Bağlı hareketli bir suç olmadığından tasarrufun ne şekilde gerçekleşeceği de önem taşımamaktadır. Suç zimmete geçirmenin gerçekleştiği yerde ve anda tamamlanır. Bu bakımdan kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu ani hareketli bir suçtur. Buna göre kripto varlık hizmet sağlayıcının yönetim kurulu başkan veya yardımcıları ya da diğer mensuplarından suçun konusunun görevi gereği teslim edilen veya koruma yahut gözetimle

⁷³ ICO (ilk para arzı teklifi), girişimler için sermaye toplamak üzere oluşturulmuş bir mekanizmadır. Burada satılan dijital varlıklar “token” olarak adlandırılır. Bu tokenlerin ekonomik değer ihtiva edip etmediği çeşitli faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterir. ICO’lar finansman mekanizması olması ve buna bağlı olarak başarılı olmaları durumunda girişime yönelik finansal ve operasyonel değer katabilmektedirler. Ancak, ICO aracılığıyla satılan tokenlerin mutlaka bir ekonomik değer içerdiği söylenemez. Tokenlerin değeri, genellikle bir fayda (utility) işlevine sahip olup olmadıkları, platformun başarılı olup olmayacağı, borsada listelenip listelenmemesi ve genel piyasa duyarlılığı gibi faktörlere bağlıdır. Piyasada çok sayıda başarısız ICO ve fayda amacı olmayan token bulunmaktadır. Sabrina T Howell, Marina Niesser and David Yermack, ‘Initial Coin Offerings: Financing Growth with Cryptocurrency Token Sales’ (2020) 33(9) *The Review of Financial Studies* 3975.

⁷⁴ SPK, (III-35/B.1) Tebliği, md 18/9

yükümlü olan kimsenin, müşterinin kendi cüzdanında veya sağlayıcının maliki olduğu suç konusu değerlerini zimmete geçirmesiyle suç oluşur.⁷⁵ Üçüncü fıkra düzenlenen suç bakımından ise hizmet sağlayıcının ya da müşterilerin kaynaklarının kendileri veya başkalarının menfaatlerine kullandırılması aranmaktadır. Bu bakımdan, birinci fıkra düzenlenen suç bakımından failin mal edinmesi yani zimmete geçirmesi suçun hareket unsurunu oluştururken, üçüncü fıkradaki suç bakımından varlıkların kendisi veya başkalarının menfaatlerine kullandırılması gerekmektedir.

Fail, kripto varlıklar bakımından, mağdura ait cüzdana erişerek varlıkları kendisi veya üçüncü bir kişinin hesabına aktarabilir. Burada eylem başka bir cüzdana varlığın aktarılması şeklinde olabileceği gibi, varlığın paraya çevrilerek banka hesaplarına aktarılması şeklinde de gerçekleşebilir. Fail varlığı veya parayı bir başka hesaba aktarmak yerine mağdurun hesaba erişimini engelleyerek de mal edinebilir. Burada önemli olan husus failin suçun konusu üzerinde doğrudan zilyet olması değil, gerçekleştirdiği hareket ile suçun konusu üzerinde tasarruf edebilme özgürlüğüne sahip olarak mal edindiğini gösteren eylemlerde bulunmuş olmasıdır. Bu bakımdan, cüzdana ait özel anahtarın sağlayıcıda muhafaza edildiği düşünülürse, hesap bilgilerini elde eden üçüncü kişinin bu bilgileri değiştirmek suretiyle mağduru hesaba erişilemez kılması ve suç konusu üzerinde tasarrufta bulunması da belirtilen varlıkları mal edindiği anlamına gelmektedir.

E. Netice

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunda netice, suçun konusunun zimmete geçirilmesidir. Failin, suçun konusunu kendi zimmetine geçirmesi yanında bir başkasının zimmetine geçirmesi de mümkündür. Ayrıca birinci fıkra düzenlenen suç bakımından kanun koyucu bir zararın ortaya çıkmasını aramamıştır. Bu nedenle zimmete geçirme eylemiyle zarar ortaya çıkmasa dahi suçun oluştuğunu ifade etmek gerekir. Dolayısıyla failin devir olgusu dışında maksadına aykırı tasarruflarda bulunmasıyla zimmet eylemi gerçekleşeceğinden, örneğin failin müşteri hesaplarında bulunan kripto varlıklar ile anlık alım satımlar yapması durumunda da zimmet suçunun oluştuğunu ifade etmek gerekir.

Zararın çok veya az olması, cezanın alt ve üst sınırlarının belirlenmesinde veyahut hiç olmaması durumunda ise aynen iade suretiyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı meselesinin takdirinde önem taşımaktadır. Ayrıca, birinci fıkra belirtilen suçun oluşumunda zararın aranmaması, finansal piyasalara güven hususunun sağlanması açısından da yerinde olmuştur. Zira suçun konusunun yalnızca ekonomik değeri ihtiva eden mal veya para gibi hususlar dışında kripto varlıkları kapsamaması diğer zimmet suçlarından farklı bir

⁷⁵ *Parayı yaptığı işlemle kendi hesabına veya başka birinin hesabına geçirdiğinin belirlenmesi halinde zimmet suçunun oluşacağı...* (Y. 7. CD, 3.7.2012 T., 2008/15877 Esas ve 2012/22458 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025)

bakış açısını gerektirmektedir. Örneğin, suçun konusunun sağlayıcıda listelenen kripto varlıklardan olması durumunda zimmete geçirme ile birlikte mutlaka bir zarar ortaya çıkacaktır. Nitekim bu varlıklar ekonomik bir değeri ihtiva etmektedir. Ancak, bir kripto varlığın herhangi bir sebeple daha sonra piyasadan delist edilmesi veya likiditesinin olmaması durumunda bu varlıkların zimmete geçirilmesi durumunda zarar da söz konusu olmayacaktır.⁷⁶ Bu durumda kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun bir zarar suçu olduğunu kabul ederek suçun oluşmadığını ifade etmek mümkün olmayacaktır. Ancak Yargıtay'ın bankacılık zimmeti suçu bakımından vermiş olduğu kararlarda suçun oluşumu için bir zararın ortaya çıkması veya en azından zarar ihtimalinin oluşmuş olması aranmaktadır. Bu nedenle hareket ve netice bakımından benzerlik gösteren kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu bakımından da Yargıtay görüşlerinin benzer yönde devam edeceği öngörülebilir.⁷⁷

Üçüncü fıkrada düzenlenen suç bakımından ise yalnızca hareketin gerçekleştilmesi suçun oluşabilmesi bakımından yeterli görülmemiş, mutlaka bir zarar sonucunun ortaya çıkması aranmıştır. Bu bakımdan üçüncü fıkradaki düzenleme yönünden bir zarar suçunun mevcudiyetini ifade etmek gerekir. Bu maddede belirtilen suçun oluşumu için *“faaliyet izni kaldırılan bir kripto varlık hizmet sağlayıcının”* varlığı zaruridir. Faaliyet izni kaldırılan ibaresi görüşümüze göre bir objektif cezalandırılabilme şartıdır. Zira, suçun hareket ve netice unsurlarından bağımsız olarak, faaliyet izni ile failin fiili arasında herhangi bir bağlantı bulunmamaktadır.⁷⁸

Faaliyet izni kurul tarafından kaldırıldıktan⁷⁹ sonra idare mahkemesinde idari işlemin iptali hususunda dava açılması durumunda bu hususun suçun oluşumuna etki edip etmeyeceği, yargılama sırasında veya hüküm verildikten sonra ceza davasına veya hükme olan tesirinin düşünülmesi gerekmektedir. İbareyi, objektif cezalandırılabilme şartı olarak gördüğümüzden, suç zimmete geçirme ile oluşa-

⁷⁶ Howell, Niessner ve Yermack, (n 72) 3975; Nesterova (n 71) 12; Fisch (n 70) 4.

⁷⁷ *Kullanma zimmetine konu nema miktarıyla temellük edilen miktarın toplamının zimmet suçunun konusunu oluşturan değer olduğunun...* (Y. 5. CD, 13.2.2025 T., 2022/2859 Esas ve 2025/1938 Karar. UYAP erişim tarihi: 05.03.2025), *Suçun unsurlarının oluşabilmesi için sanığın görevi nedeniyle zilyedliği kendisine devredilmiş olan veya koruma ve gözetimiyle yükümlü olduğu malı kendisinin veya başkasının zimmetine geçirmesi gerektiği, bu haliyle zimmet suçunun bir zarar suçu niteliğinde olduğu* (Y. 5. CD, 1.3.2023 T., 2018/11753 Esas ve 2023/1911 Karar. UYAP erişim tarihi: 05.03.2025), *Nitelikli zimmete konu eylemlerden oluşan banka zararı yönüyle para cezasının uygulanması bakımından zararın suç tarihi itibarıyla bankadan nakit olarak çıkan para tutarı kadar olduğu gözetilerek...* (Y. 7. CD, 17.7.2012 T., 2011/12735 Esas ve 2012/22611 Karar. UYAP erişim tarihi: 05.03.2025)

⁷⁸ Objektif cezalandırılabilme koşullarına ilişkin detaylı bilgi için bkz. Zeynel T. Kangal, “Cezalandırılabilirliğin Objektif Koşulları”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* (2010) C LXVIII, S 1–2, 151.

⁷⁹ Faaliyet izninin kaldırılması hakkında bkz. 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu, md. 99/A; SPK, (III-35/B.1) Tebliği, md 52-53-54.

cak fakat faile ceza verilebilmesi için şartın oluşması aranacaktır. Bu bakımdan şartın oluşmadığı durumlarda ceza verilmesine yer olmadığına kararı verilmelidir. Belirtilen ibare suçun bir unsuru olarak görülecek olursa, iptal davası ile kurul kararının iptaline karar verilmesi durumunda suç oluşmayacak ve bu doğrultuda yargılamada beraat kararı verilmesi gerekecektir. Ayrıca iptal kararının kesinleşmesi halinde, bu durum verilecek hükme de etki edeceğinden bu hususun ağır ceza mahkemesi tarafından bekletici mesele yapılabileceğini ifade etmek gerekir. Ceza mahkemesi tarafından verilen hükmün kesinleşmesinden sonra iptal kararı verilmesi durumunda ise bu husus, CMK'nın 311. maddesi gereğince yargılamanın yenilenmesini gerektirecektir.

Faaliyet izninin geçici olarak durdurulması veya faaliyet izninden feragat edilmesi durumlarında da maddede belirtilen suç nedeniyle failin durumu değerlendirilmelidir.⁸⁰ Faaliyet izninin sağlayıcının talebiyle veya kurulca geçici olarak durdurulması hallerinde geçici durdurma her ihtimalde faaliyet izninin iptali ile sonuçlanmayacak ve bu durumda üçüncü fıkradaki suç bakımından faile ceza verilmesi mümkün olmayacaktır. Faaliyet izninden feragat edilmesi durumunda ise düzenleme gereği kurulun faaliyet iznini iptal etmesi gerekmektedir. Dolayısıyla sağlayıcı tarafından faaliyet izninden feragat edilmesi, kurul kararıyla faaliyet izninin iptal edilmesi ile aynı sonuçları doğurmaktadır. Bu bakımdan faaliyet izninden feragat edilmesi durumunda kurumca henüz iptal kararı verilmemiş olsa da üçüncü fıkradaki suç bakımından faile ceza verilebileceğini kabul etmek gerekir.⁸¹ İbare, suçun unsuru olarak görülecek olursa, geçici durdurma durumunda faaliyet izninin kaldırılmasına karar verilmedikçe suçun oluşması da mümkün olmayacaktır. Feragat durumunda ise, feragatin gerçekleştiği anda suçun oluştuğunu kabul etmek gerekir.

VI. TİPİKLİĞİN SUBJEKTİF UNSURLARI

Fail ile fiil arasındaki psikik bağ, suçun oluşması için gereklidir.⁸² Bu bağın varlığı halinde fail suç nedeniyle sorumlu tutulabilir.⁸³ Suçun işlenmesinde kural failin hareketi kasten gerçekleştirmesidir. Bu husus Türk Ceza Kanunu'nda "*suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır*" şeklinde ifade edilmiştir. Kast, failin tipikliğe ait objektif unsurların tümünü bilmesi ve istemesi olarak tanımlanmaktadır.⁸⁴ Dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı olarak failin suçun kanuni neticesini öngör-

⁸⁰ Kripto varlık hizmet sağlayıcılar, faaliyetlerinin tamamının geçici olarak durdurulması talebiyle Kurula başvurabilir. Bu başvurunun olumlu karşılanması halinde kripto varlık hizmet sağlayıcılara Kurulca iki yılı geçmemek üzere uygun bir süre verilir. SPK, (III-35/B.1) Tebliği, md 50.

⁸¹ Kripto varlık hizmet sağlayıcıların faaliyette bulunma yetkisinden tamamen feragat etmeleri halinde, Kurul faaliyet izinlerini iptal eder. SPK, (III-35/B.1) Tebliği, md 31.

⁸² Koca ve Üzülmüş (n 52) 147.

⁸³ Özgenç (n 55) 231; Demirbaş (n 53) 394.

⁸⁴ Öztürk ve Erdem (n 50) 242.

meyerek hareketi gerçekleştirmesi halinde taksirin varlığından bahsedilir. Failin taksirli hareketinden dolayı sorumluluğu ise istisnaidir.⁸⁵ Bu nedenle kanunda bir suçun taksirle işlenebileceğinin açıkça düzenlenmemiş olması durumunda failin taksirli eylemi nedeniyle cezalandırılması mümkün değildir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun oluşabilmesi failde genel kastın varlığına bağlıdır. Buna göre fail, suçun konusunun görevi gereği kendisine bırakıldığını ve bunlar üzerinde amacı dışında tasarrufta bulunduğunu bilmesi ve bunu istemesi yeterlidir. Bununla birlikte suçun olası kast ile işlenebilmesi de mümkündür.⁸⁶ Buna karşın suçun taksirle işlenebileceği kanunda düzenlenmediğinden, failin dikkatsizlik, bilgisizlik veya acemiliği ile suç konusunun kayba uğraması durumunda suç oluşmaz. Yargıtay içtihatlarında zimmet suçunun ancak “*temellük*” yani mal edinme kastıyla işlenebileceği ifade edilmiş olsa da, bu durumun suçun oluşabilmesi için ayrıca failde özel bir kastın aranacağı şeklinde yorumlanmaması gerekir.⁸⁷ Zira zimmete geçirme, suçun maddi unsurunu teşkil etmekte olup, faildeki kastın suçun kanuni unsurlarını kapsaması gerektiği dikkate alındığında, failin kastının zimmete geçirmeyi de içermesi zorunludur.⁸⁸ Bu bağlamda, kastın varlığı açısından ayrıca özel bir irade aranmasına gerek olmaksızın, failin zimmete geçirme yönündeki bilinçli hareketi suçun oluşumu bakımından yeterlidir. Üçüncü fıkra bakımından ise, failin, suçun konusu kaynakları sağlayıcının çalışmasını tehlikeye düşürecek şekilde doğrudan veya dolaylı olarak kendisi veya başkasının menfaatine kullandığını bilmesi ve istemesi yeterlidir.

VII. HUKUKA AYKIRILIK UNSURU

Fiil hakkında ifade edilen negatif değer hükmü olarak tanımlanan hukuka aykırılık, hukuk ile çatışma halinde olmayı ifade etmektedir.⁸⁹ Suç olarak düzenlenen normun ihlali karine olarak hukuka aykırılığı meydana getirmektedir. Kanunun öngördüğü bazı şartların varlığı halinde ise suçun hukuka aykırılığı or-

⁸⁵ Demirbaş (n 53) 414.

⁸⁶ Özgenç (n 63) 50; Artuk (n 63) 983; Rezzan İtişgen, ‘Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu’ (2013) LXXI(1) *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 639. 647; Güneş Okuyucu Ergün, *Türk Ceza Hukuku’nda Zimmet Suçu* (1. Bası, Çakmak Yayınevi 2008). 103; Aksi görüş, Süheyl Donay, “Türk Hukukunda Zimmet”, *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi* (1968) C 2, S 3, 23–52, 45.

⁸⁷ Karşı görüş için bkz., Artuk (n 63) 545., Donay (n 86) 44; *Zimmet suçu yönünden sanıkların mal edinme kastıyla hareket ettiklerine dair yeterli delil bulunmaması...* (Y. 5. CD, 24.2.2025 T., 2022/2844 Esas ve 2025/2170 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); *Sanığın aksi kanıtlanamayan savunmasına göre mal edinme kastının bulunmadığı, bu itibarla sanığa yüklenen eylemin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturacağı...* (Y. 5. CD, 18.2.2025 T., 2021/2974 Esas ve 2025/2040 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); *Dönemine dair fatura bedellerinin kurum hesabından ödetilmesinin mal edinme kastı içermediğine...* (Y. 5. CD, 22.1.2025 T., 2021/5398 Esas ve 2025/1165 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); Benzer yönde bkz. İtişgen n (86) 648.

⁸⁸ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve Rifat Murat Önok, *Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku* (Güncellenmiş 22. baskı, 2024). 1128.

⁸⁹ Demirbaş (n 53) 291.

tadan kalkmakta ve eylem hukuka uygun hale gelmektedir. Bu durumlar görevin ifası veya kanun hükmünü yerine getirme, meşru savunma, hakkın kullanılması ve ilgilinin rızasının bulunmasıdır. Bu ihtimallerin ise, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu bakımından somut olayda gerçekleşebilmesi oldukça zor görülmektedir.

VIII. SUÇUN NİTELİKLİ HALİ

Kanunun ikinci fıkrasında ise zimmetin açığa çıkmasını önlemek için failin hileli davranışlara başvurusu cezanın artırılmasını gerektiren bir hal olarak düzenlenmiştir. Failin, sahte dekont veya işlem çıktıları düzenlemesi, sistemde varlıkların başka hesaba transfer edildiğine dair sahte kayıtlar oluşturmaları, zimmetin ortaya çıkarılabilmesini güçleştirmek amacıyla sahte müşteri hesapları açması, varlıkları önceden farklı cüzdanlara bölmesi, işlem kayıtlarını silmesi veya değiştirmesi ve sahte raporlar oluşturmaları halinde nitelikli halin uygulanması gerekecektir. Bu bakımdan, hileli davranışların suçun oluşmasından önce veya sonra gerçekleştirilmesi mümkündür.⁹⁰ Çünkü failin amacı zimmetin anlaşılabilmesini önlemeye ya da bir diğer ifadeyle suçun ortaya çıkarılabilmesini engellemeye yöneliktir.

Hilelinin tanımı kanunda açıkça yapılmamıştır. Hile, “birini aldatmak, yanıltmak için yapılan düzen, dolap, dümen, oyun,” anlamlarına gelmektedir.⁹¹ Hilenin belirli bir oranda yoğun ve ustaca olması ve muhatabının gerçeğe ilişkin denetleme yetisini ortadan kaldıracak nitelikte olması gerekmektedir.⁹² Eylemin kaba hile niteliğinde olması ile kurumda yapılacak basit bir inceleme ile ortaya çıkarılabilir nitelikte olması durumunda nitelikli zimmetin oluşmadığı kabul edilmektedir.⁹³ 765 sayılı kanun döneminde nitelikli zimmet bakımından suçun kanuni

⁹⁰ Tezcan, Erdem ve Önok. (n 88) 1126; Hileli davranışların en geç zimmet suçu tamamlanana kadar gerçekleştirilebileceği, ...bu aşamadan sonra hileli hareketlerde bulunulması durumunda failin basit zimmet ve resmi belgede sahtecilik suçlarındanayrı ayrı cezalandırılması gerekeceğine dair görüş için bkz. İtişgen (n 86) 650.

⁹¹ Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük* <https://sozluk.gov.tr> erişim tarihi: 8 Mayıs 2025.

⁹² Süheyl Donay, *Bankacılık Ceza Hukuku* (1. baskı, Beta Basım Yayın, Şubat 2007) 115; Nur Centel, Hamide Zafer ve Özlem Çakmut, *Kişilere Karşı İşlenen Suçlar*, Cilt I (4. baskı, Beta Yayınevi, Eylül 2017) 502.

⁹³ *Zimmet suçundaki hileli davranışların, failin ortaya çıkmamasını sağlamaya yönelik olmasının yanında bu sonucu gerçekleştirmeye elverişli olacak nitelikte yoğun ve aldatıcı olması gerekir. Diğer bir anlatımla hileli davranışın eylemin ortaya çıkmamasını sağlayacak şekilde aldatmaya elverişli olması gerekmektedir. Herkes tarafından anlaşılabilir ve özünde aldatıcı niteliği bulunmayan davranış, hileli bir davranış olarak değerlendirilemeyecektir. Eylemin açığa çıkmaması için kullanılan bir yöntemin, denetim ve gözetim görevi verilmiş kişilerin dikkatsizliği ve özensizliğinden kaynaklanan nedenlerle bu suçun ortaya çıkmasını engellemesi bu tür davranışlara hileli davranış vasfını kazandırmayacağı gibi nitelikli zimmet suçunun da oluşmasına yol açmayacaktır ...” (Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 28.1.2020 T., 2017/7-124 Esas ve 2020/36 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); Saniğin meydana gelen sigara noksanlıklarının kendisinden kaynaklanmadığını göstermek amacıyla usulsüz tutanaklar düzenlemesinin kaba hile niteliğinde olması ve basit bir incelemeyle ortaya çıkması*

tanımında “*dairelerini aldatacak*” ifadesine yer verilmiş ve bu bakımdan kurum içerisinde yapılacak araştırma ile zimmetin anlaşılabilmesi durumunda nitelikli zimmetin oluşmayacağı açıkça kanunda düzenlenmişti. Aynı yönde bankacılık zimmeti bakımından da 4389 sayılı yasada “*bankayı aldatacak*” ibaresine yer verilmişti. Ancak daha sonra yürürlüğe giren 5237 sayılı kanun ile 5411 sayılı kanunda bu ibarelerin yer almıyor olması ile kavramların kullanımının bilinçli olarak kanun koyucu tarafından terkedilmiş olması nedeniyle daire içerisinde yapılacak inceleme sonucunda zimmetin anlaşılıp anlaşılabilmesi, nitelikli halin oluşması bakımından önem taşımamaktadır. Bu bakımdan kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu bakımından da bu ibareye yer verilmemiş olduğundan, hilenin oluşup oluşmadığı bu iki kritere bakılmaksızın her somut olay bakımından ayrı ayrı değerlendirilmelidir.⁹⁴ Ancak özel dairenin istikrarlı uygulamasına ek olarak Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından da zimmetin kurum içi kayıtların incelenmesi suretiyle ortaya çıkarılabilmesi halinde eylemin basit zimmet suçunu oluşturacağı kabul edilmektedir.⁹⁵

Suçun konusunun, suçun işlendiği tarihteki değerinin az olması durumu ise daha az ceza verilmesini gerektiren nitelikli halidir. Buna göre zimmete geçirilen suç konusunun, değerinin az olması durumunda verilecek ceza üçte birinden yarıya kadar indirilebilmektedir. Değerin azlığı meselesinin tespitinin ne şekilde yapılacağı belirsizdir. Düşüncemize göre de indirimin ana nedeni suç konusunun

nedeniyle eylemlerinin zincirleme şekilde basit zimmet suçunu oluşturacağı gözetilmeden...(Y. 5. CD, 13.3.2024 T., 2021/12163 Esas ve 2024/2840 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); *Veresiye satış fişlerinin kurumda olduğu ve sanıkların eylemlerinin belediyeye ait defter ve belgelerin tetkik edilmesi neticesinde kurum içi yapılan inceleme sonucu belirlenmesi karşısında, parayı mal edinme şeklinin kaba hile niteliğinde olması ve basit bir incelemeyle ortaya çıkması nedeniyle zincirleme şekilde basit zimmet suçunu oluşturacağı gözetilmeden...*, (Y. 5. CD, 17.1.2024 T., 2023/11080 Esas ve 2024/563 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); *Sanığın müzeye giriş biletlerini iptal edilmiş gibi göstererek bu miktarları mal edinmesi şeklindeki eylemlerinde zimmet ve miktarının kurum içi yapılan inceleme sonucu belirlenmesi karşısında, parayı mal edinme şeklinin kaba hile niteliğinde olması ve basit bir incelemeyle ortaya çıkması nedeniyle eylemlerinin zincirleme şekilde basit zimmet suçunu oluşturacağı gözetilmeden...*(Y. 5. CD, 17.10.2023 T., 2020/5763 Esas ve 2023/10056 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025).

⁹⁴ Özбек, Doğan ve Bacaksız (n 55) 1086. Karşı görüş için bkz. Tezcan, Erdem ve Önok (n 88) 1126.

⁹⁵ 765 sayılı TCK'nın 202/2. maddesine paralel olarak düzenlenen, 4389 sayılı Kanun'un 22/3. maddesinde; “*Dairesini aldatacak*” ibaresi yerine, “*Bankayı aldatacak*” ibaresine yer verilmek suretiyle banka zimmeti suçunun nitelikli hâlini düzenleyen kanun koyucu, gerek TCK'nın 247/2. maddesinde gerekse 5411 sayılı Kanun'un 160/2. maddesinde; “*Dairesini aldatacak*” ve “*Bankayı aldatacak*” ibarelerine yer vermeyerek banka zimmeti suçunun nitelikli hâlini hüküm altına almıştır. Bu düzenlemelerle nitelikli zimmet suçunun uygulama alanı genişletilmiş, böylece hileli davranışların olağan ve basit bir denetim, araştırma ve karşılaştırma ile ilk bakışta kolayca ve kesin bir biçimde anlaşılacak nitelikte olmamak koşuluyla zimmet veya miktarının kurum içi kayıtlardan ortaya çıkarılması hâlinde de eylemin nitelikli zimmet olarak kabulü mümkün hâle gelmiştir. Ancak yine de hileli davranışların aldatıcı nitelikte olmasını aramaya devam etmek gerekecektir. Aldatıcı olmak hilenin için bir özelliğidir ve aldatıcı niteliği bulunmayan bir davranışın hile olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. (Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 20.3.2024 T., 2023/7-596 Esas ve 2024/127 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025)

değeri olduğundan failin subjektif durumu önem taşımamaktadır. Bu bakımdan toplumdaki genel ekonomik koşullar ve alım gücü bu hususta belirleyici olmalıdır.⁹⁶ Uygulamada ise her yıl enflasyon ve ekonomik koşullar göz önüne alınarak Yargıtay özel daireleri tarafından belirlenen parasal sınırlar değer azlığı bakımından ölçüt alınmaktadır.⁹⁷ Ayrıca, suça konu değerın tespit edilememesi durumunda, bu hususun fail lehine yorumlanarak madde gereğince indirimin uygulanması gerektiği belirtilmektedir.⁹⁸

IX. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ

A. Teşebbüs

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu, failin suçun konusu üzerinde malikmiş gibi tasarrufta bulunmasıyla tamamlanır. Bu bakımdan kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu sırf hareket suçudur. İcra hareketlerinin tamamlanmaması veya tasarrufun gerçekleştirilmemiş olması durumunda teşebbüsün meydana gelmesinin mümkün olacağı düşünülse de, çoğu zaman icraya başlama anının belirlenebilmesi mümkün olmamaktadır. Dolayısıyla teşebbüse elverişli olduğu düşünülse de somut olayda meydana gelme ihtimali oldukça zor görünmektedir. Ancak, özellikle hareketin kısımlara bölünebildiği durumlarda teşebbüsün oluşması mümkündür. Bir diğer ifadeyle failin malik olma iradesiyle tasarrufta bulunmaya yönelik icra hareketlerine başlayıp da elinde olmayan nedenler ile tamamlayamamış olması durumunda kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçuna teşebbüs mümkündür.⁹⁹

B. İştirak

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu faili bakımından özgü suç olduğundan, bu madde gereği fail ancak kripto varlık hizmet sağlayıcının yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile diğer mensuplarıdır. Failin özel durumlar dışında kural olarak sağlayıcı dışında çalışan bir kimse olması mümkün değildir. Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçu bakımından failde aranan özellikleri sağlamayan diğer kişiler bağıllık kuralı gereği bu suç nedeniyle ancak azmettirme veya yardım eden olarak sorumlu tutulabilir.

⁹⁶ Suç tarihinde paranın satın alma gücü ve ekonomik koşulların göz önünde bulundurularak belirlenmesi gerektiği .yönündeTezcan, Erdem ve Önok. (n 88) 1128;

⁹⁷ *Zimmete teşebbüse konu malın suç tarihindeki değeri olan 8.606,00 TL'nin, bu tarihteki ekonomik koşullara ve dairemiz uygulamalarına göre değer azlığı sınırında kaldığı halde sanık hakkında 5237 sayılı kanunun 249. maddesinin uygulanmaması...* (Y. 5. CD, 5.3.2025 T., 2022/2404 Esas ve 2025/3079 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025)

⁹⁸ Y. 5. CD, 26.05.2008 T., 3718/5162 sayılı kararı, aktaran Tezcan, Erdem ve Önok. (n 88) 1129.

⁹⁹ Neslihan Can, "Türk Ceza Kanunu'nda Zimmet Suçu (TCK m.247–249)", *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2020) C 25, S 43, 267. Özbek, Doğan ve Bacaksız (n 55) 1093; Tezcan, Erdem ve Önok (88), 1135; Okuyucu Ergün (n 86) 111.

C. İçtima

Failin değişik tarihlerde birden fazla kez zimmet eylemini gerçekleştirmesi halinde TCK m.43/1 hükmü uyarınca aynı suç işleme kararının icrası kapsamında suçun değişik zamanlarda birden fazla kez işlenmesi söz konusu olacağından, zincirleme suç hükümlerinin uygulanması gerekecektir. Failin, birden fazla kişiye ait malları veya varlıkları tek bir hile zimmete geçirmesi durumunda ise TCK m.43/2 uygulama alanı bulacaktır.

Failin nitelikli zimmet suçunun hile unsuru oluştururken sahte evrak düzenlemesi veya kullanması durumunda TCK m. 212'deki özel düzenleme gereğince ayrıca sahtecilik suçundan cezalandırılması gerekecektir.¹⁰⁰ Bunun dışında özel gerçek içtima düzenlemesi bulunmadığından, fail, sahtecilik dışında kalan örneğin, sistemdeki verileri bozmak suretiyle veya belgeleri yok etmek suretiyle hile unsuru gerçekleştirmiş olması durumunda gerçek içtima hükümlerinin uygulanabilmesi mümkün olmadığından, sahtecilik dışında kalan ve suçun hile unsuru oluşturan diğer suçlar kripto varlık hizmet sağlayıcılarda nitelikli zimmet suçunun hile unsuru oluşturacak ve bileşik suç kuralları gereğince de ayrıca bu suçlardan ceza verilemeyecektir.¹⁰¹

Kamu bankalarının kripto varlık hizmeti sunmaları ve zimmete konu varlığın kripto varlık olması halinde, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun uygulanması gerekeceği açıktır. Bununla birlikte, failin bankadaki kripto varlıklarıyla birlikte para veya diğer malları da zimmetine geçirmesi durumunda, Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen zimmet suçu, Bankacılık Kanunu'nda düzenlenen zimmet suçu ile Sermaye Piyasası Kanunu'nda düzenlenen zimmet suçu arasında

¹⁰⁰ Tezcan, Erdem ve Önok. (n 88) 946, Görüşümüzün aksine, maddenin yalnızca TCK'da düzenlenen suçlar yönünden uygulanabileceğine dair görüş için bkz. Artuk vd. (n 63) 806., Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na göre de TCK m.212'deki özel içtima kuralının, özel kanunlarda tanımlanan suçlarda uygulanabilmesi kural olarak mümkün değildir. Bu durum ancak, özel kanunda da ayrıca resmi belgede sahteciliğin cezalandırılacağına açıkça öngörülmüş olması halinde mümkündür. YCGK, 2010/7-38 E., 2010/79 K;

¹⁰¹ 5237 sayılı TCK'nın 244/2. maddesindeki "Bir bilişim sistemindeki verileri bozan, yok eden, değiştiren veya erişilmez kılan, sisteme veri yerleştiren, var olan verileri başka bir yere gönderen kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır" şeklindeki hüküm karşısında sanığın eyleminin bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu oluşturduğu, bu maddedeki düzenlemenin elektronik belgelerde yapılacak sahtecilik eylemlerine ilişkin özel norm niteliğinde olduğu ve özel normun önceliği ilkesi gereğince de sanık hakkında genel normun değil özel normun uygulanması gerektiği, sanığın eyleminin TCK'nın 244/2. maddesindeki bilişim sistemine veri yerleştirme suçunu oluşturduğu, bu suçun da nitelikli zimmet suçunun hile unsuru olması nedeniyle ayrıca cezalandırılmayacağı... (Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 29.9.2020 T., 2017/11-1122 Esas ve 2020/381 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025); TCK'nın 212. maddesindeki hüküm nedeniyle TCK'nın 247. maddesinin 2. fıkrasında bileşik suç olarak düzenlenen nitelikli zimmet suçunun işlenmesi sırasında sahte evrak düzenlenmiş olması halinde ayrıca bu suçtan hüküm kurulması gerektiği, bileşik suç hükümlerinin uygulanabileceği bu hale dair sahtecilik suçuna ilişkin olarak özel gerçek içtima kuralına yer verildiği, bu suç dışında gerçek içtima hükümlerinin uygulanmasının olanaklı olmadığı... (Y. 5. CD, 20.10.2020 T., 2016/8187 Esas ve 2020/12857 Karar. Uyap erişim tarihi: 05.03.2025)

hangi hükmün uygulanacağı önem kazanmaktadır. Bu noktada düşüncemize göre, Bankacılık Kanunu'nun Türk Ceza Kanunu karşısında özel kanun niteliğinde bulunması nedeniyle, TCK m.44 hükmü uyarınca Bankacılık Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu'nda düzenlenen zimmet suçları arasında fail hakkında en ağır cezayı öngören düzenlemenin uygulanması gerekmektedir. Nitekim Bankacılık Kanunu'nun 161. maddesinde de, *"bu kanuna göre suç teşkil eden hareket ve fiiller başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde, faileri hakkında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır"* hükmü yer almakta olup, uygulamanın bu doğrultuda yapılması yerinde olacaktır.

X. ETKİN PİŞMANLIK

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunda failin zimmete geçirdiği suç konusunu aynen iade etmesi veya zararın tamamen giderilmesi durumlarında cezanın indirilmesi gerekecektir. Suç konusunun soruşturma başlamadan önce iade edilmesi veya zararın giderilmesi halinde verilecek cezada üçte iki indirim yapılacağı öngörülmüşken, kovuşturma başlamadan önce etkin pişmanlığın gerçekleşmesi halinde cezanın yarısı indirilir. Etkin pişmanlığın hükümden önce gerçekleşmesi halinde ise verilecek cezanın üçte biri indirilir.

Etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için zararın tamamının giderilmiş olması gerekmektedir. Buna göre zararın bir kısmının giderilmiş olması halinde etkin pişmanlık hükmü uygulanamaz.¹⁰² Ancak düşüncemize göre, bu durum TCK m.62 hükmü gereğince takdiri indirim nedeni olarak sanık hakkında verilecek cezada göz önünde bulundurulabilir. Zararın bir kısmının soruşturma başlamadan önce, kalan kısmının ise kovuşturma evresinde giderilmiş olması durumunda, zararın tamamının hangi evrede giderildiği göz önüne alınmalı ve buna göre uygulama yapılmalıdır.¹⁰³ Bununla birlikte, soruşturma evresinde belirlenen zarar sanık tarafından ödenmiş, ancak kovuşturma sırasında zararın daha yüksek olduğu tespit edilmişse; sanığın bu ek zararı da karşılaması hâlinde, zararın soruşturma evresinde giderilmiş sayılması gerektiği ifade edilmektedir.¹⁰⁴

Etkin pişmanlığın uygulanabilmesi için failin kendi isteği ile zimmet konusunu iade etmesi veya zararı gidermesi gerekmektedir. Buna göre, 110/B maddesinde-

¹⁰² Özbek, Doğan ve Bacaksız (n 55) 1090.

¹⁰³ "TEDAŞ Hazro İşletme Şefliğinde işletme şefi ve tahsildarı olarak görev yapan sanığın suç tarihi olan 1995-2000 yılı ilk aadönemi arasında tahsil etmiş olduğu 1.124.611.135 TL'yi kurum hesabına yatırmayarak mal edindiği tüm dosya kapsamı ve aabilirkişi raporlarıyla anlaşılmasına rağmen, sanığın soruşturma başladıktan sonra yatırdığı ve ancak zimmet sonucunda aaödeme nedeniyle cezadan indirimine konu olabilecek miktarların ödenmesi nedeniyle zimmetinde para kalmadığı gerekçeyle aayapılarak beraat kararı verilmesi, (Y. 5. CD, 07.11.2005 T., 2004/2861 Esas ve 2005/21917 Karar, aktaran Necati Meran, aaZimmet- Rüşvet- İrtikap ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları (3. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2013) 225.

¹⁰⁴ Tezcan, Erdem ve Önok (n 88) 1132; Okuyucu Ergün, (n 86) 129.

ki sorumluluk hükümleri gereğince tasfiye usulüyle mağdurların zararının giderilmiş olması durumunda etkin pişmanlığın uygulanabilmesi mümkün değildir.

Basit ve nitelikli zimmet bakımından zarar, zimmete geçirilen mal veya para olarak kabul edilmektedir. Burada zimmet konusunun para veya mal olması durumunda zararın giderilmesinde bir sorunla karşılaşmayacaktır. Yine kripto paralar bakımından da bunların ekonomik değerleri tespit edilebildiğinden zararın kapsamı tespit edilebilecektir. Ancak yukarıdaki kısımda bahsettiğimiz, platformların saklama hizmetlerinden faydalanarak cüzdana muhafaza edilen, ödeme aracı olmayan ve bu nedenle ekonomik değerleri bulunmayan ya da piyasada hiç olmayan, değeri yok denecek kadar düşük olan veya gerçek ekonomik karşılıkları bilinmeyen kripto varlıklar bakımından zararın giderilmesi suretiyle etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır. Bu durumda tek yol bunların aynen iade edilmesidir.

XI. YAPTIRIM VE YARGILAMA

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunda, 5237 sayılı kanunun 247. maddesinde düzenlenen zimmet suçu ile 5411 sayılı kanunun 160. maddesinde düzenlenen bankacılık zimmeti suçlarının temel cezalarından daha ağır cezalar verilmesi öngörülmüştür. Kanun koyucu gerekçede, özellikle kripto varlıkların yapıları gereği geri döndürülemez nitelikte olması ve takibinde diğer suçlara göre daha fazla zorluk yaşanması sebebiyle yaptırımın ağır tutulduğunu ifade etmektedir.

Sermaye piyasası kanununda düzenlenen suçlarda yapılacak soruşturma ve kovuşturmalar bakımından kanunun 115. maddesi uygulanmaktayken, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçundan dolayı yapılacak soruşturma ve kovuşturma bakımından kanunun 115/A maddesinde özel düzenlemeler getirilmiştir. Buna göre, 110/A maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen suçtan dolayı soruşturma ve kovuşturmalar kurulun yazılı bildirimi üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde resen Cumhuriyet savcılarınca yapılacaktır. Burada kanun koyucu soruşturma ve kovuşturmanın kural olarak kurul tarafından yapılacak bildirim üzerine yapılacağını belirtmişken, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde resen de soruşturmanın yapılabileceğini düzenlemiştir.

Kanunda yer alan “yazılı bildirim” şartının bir muhakeme şartı olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği tartışmaya açıktır. Zira 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu’nun 115. maddesinde, bu kanunda tanımlanan veya atıf yapılan suçlara ilişkin soruşturmanın, Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yapılacak yazılı başvuruya bağlı olduğu ve bu başvurunun muhakeme şartı niteliği taşıdığı açıkça düzenlenmiştir. Buna karşılık, kripto varlık hizmet sağlayıcılarına özgü soruşturma usulünü düzenleyen 115/A maddesinde böyle bir muhakeme şartından açıkça söz edilmemektedir. Her ne kadar bu maddeyle özel bir soruşturma yöntemi öngörülmüş olsa da birinci ve ikinci fıkralarda yer alan basit ve nitelikli zimmet suçlarına ilişkin herhangi bir usuli düzenleme

yapılmamış, yalnızca üçüncü fıkra düzenlenen zimmet suçuna özgü hükümler getirilmiştir. Bu nedenle, basit ve nitelikli zimmet suçları bakımından genel düzenleme niteliğindeki 115. madde hükümlerinin uygulanacağı; dolayısıyla Kurul tarafından yazılı başvuru yapılmadan soruşturma ve kovuşturma yapılamayacağı kabul edilmelidir. Öte yandan, üçüncü fıkra düzenlenen zimmet suçu açısından ise, failin genellikle şirket ortağı olması ve suçu işledikten sonra kaçma şüphesinin varlığı nedeniyle, muhakeme şartının beklenmesi halinde telifisi güç sonuçların doğabileceği düşünülerek, Cumhuriyet savcısına doğrudan soruşturma yetkisi tanınmıştır.

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 115/A maddesinin altıncı fıkrası uyarınca, kripto varlık hizmet sağlayıcılarında zimmet suçunun işlendiğine dair kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması durumunda, şüphelinin taşınmazlarına, hak ve alacaklarına el koyulabileceği gibi, şirket yönetimine kayyım da atanabilir. Bu noktada önem arz eden husus, üçüncü fıkra düzenlenen zimmet suçu bakımından, 115/A maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan atıf yoluyla 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 166. maddesinin uygulanabilir olmasıdır. Bu atıf sayesinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde taşınmaz hak ve alacaklara el koyma tedbiri kararı Cumhuriyet savcısı tarafından da verilebilecektir. Buna karşın, birinci fıkra düzenlenen basit zimmet suçu ve ikinci fıkradaki nitelikli zimmet suçu bakımından, el koyma tedbirinin uygulanabilmesi için yalnızca hâkim kararı aranacaktır.

Bir diğer tartışmalı nokta ise, bu suçlar bakımından iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması gibi koruma tedbirlerinin uygulanabilirliğidir. 6362 sayılı Kanun'un 115 ve 115/A maddelerinde bu konuda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak, 115/A maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan ve yalnızca üçüncü fıkradaki zimmet suçuna özgü olan bankacılık mevzuatına yapılan atıf dolayısıyla, CMK m.135 uyarınca iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi mümkündür. Buna karşılık, basit (1. fıkra) ve nitelikli (2. fıkra) zimmet suçu bakımından CMK m.135/5 uyarınca mobil telefonun yerinin tespiti mümkün iken, bu suçlar CMK m.135/8 hükmünde belirtilen katalog suçlar arasında yer almadığından dinleme, kayda alma ya da sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi mümkün değildir. Kanun koyucunun aynı maddede yer alan suçlara ilişkin olarak koruma tedbirleri yönünden farklı usuller benimsemesi kanun yapma tekniği bakımından da eleştiriye açıktır. Zira normatif bütünlük ve sistematik tutarlılığın bulunmayışı, hükümlerin uygulanabilirliğini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, soruşturma usulleri ve koruma tedbirleri bakımından bu denli belirgin farkların bulunması, uygulayıcı açısından tereddüt ve belirsizlik yaratacaktır.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunda, suçun işlendiği yerde bulunan bir numaralı ağır ceza mahkemesi yetkili ve görevlidir. (6362 sk. 115/A/3)

Kanunda aynı zamanda bu suç nedeniyle, failin koşullu salıverilme hükümlerinden yararlanma imkanı da kısıtlanmıştır. Buna göre, fail tarafından borçlar ve tazminatlar ödenmedikçe haklarında koşullu salıverilme hükümlerinin uygulanamayacağı düzenlenmiştir. (6362 sk.115/A/5)

SONUÇ

Kripto paraların anonimlik, merkeziyetsizlik ve sınır ötesi işlem kolaylığı gibi özellikleri, onları sadece yenilikçi bir yatırım aracı değil, aynı zamanda suç ekonomisinin elverişli bir parçası hâline getirmiştir. Kara para aklama, terörizmin finansmanı ve dolandırıcılık gibi suç tiplerinde yoğunlukla tercih edilen kripto varlıklar, geleneksel finansal sistemin denetim mekanizmalarını büyük ölçüde işlevsiz kılmıştır. Bu bağlamda, kripto varlık hizmet sağlayıcılarının rolü kritik öneme sahiptir. Müşteri varlıklarını saklayan ve yöneten bu kuruluşların denetim dışı kalması, sistemin bütünlüğünü tehdit etmektedir. Bu gerçeklik karşısında, 7518 sayılı Kanun ile 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na eklenen 110/A maddesi, kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunu müstakil bir düzenleme ile tanımlayarak önemli bir boşluğu doldurmuştur. Böylece hem kripto varlık piyasasında hukuki güvenlik sağlanmaya çalışılmış hem de yatırımcıların korunması hedeflenmiştir. Küresel gelişmeler ve finansal suç trendleri dikkate alındığında, bu düzenlemenin sadece iç hukuk açısından değil, uluslararası normlara uyum bakımından da stratejik bir adım olduğunu ifade etmek gerekir.

Suçun faili, hizmet sağlayıcının yönetim kurulu üyeleri ve diğer mensuplarıdır; konusu ise para, evrak, diğer mallar ve kripto varlıklar olup, failin bu varlıklar üzerinde malikmiş gibi tasarrufta bulunmasıyla suç oluşur. Ayrıca suçun neticesinde bir zararın ortaya çıkması şart değildir; yalnızca üçüncü fıkrafta düzenlenen “varsayımsal zimmet” suçu bakımından zarar aranmaktadır. Düzenlemede zimmetin hileli davranışlarla gizlenmesi nitelikli hâl olarak kabul edilmiş ve cezalar ağırlaştırılmıştır. Etkin pişmanlık hükümleri, zimmete geçirilen değer aynen iadesi veya zararın tamamen giderilmesi koşuluna bağlanmış; soruşturma ve kovuşturma süreçlerinde özel muhakeme şartları getirilmiş ve iletişimin tespiti, taşınmaz hak ve alacaklara el koyma ve kayyım atanması gibi koruma tedbirlerinin tatbik edilebileceği öngörülmüştür. Suçun işlendiği tarihteki değer azlığı cezada indirim sebebi yapılmış, ancak kullanma zimmetine yer verilmemiştir.

Kripto varlık hizmet sağlayıcılarda zimmet suçunun 7518 sayılı Kanun ile müstakil bir suç tipi olarak düzenlenmesi, hem sermaye piyasasına duyulan güvenin korunması hem de yatırımcıların haklarının teminat altına alınması açısından önemli bir gelişmedir. Bununla birlikte, düzenlemenin uygulamaya geçirilmesinde karşılaşılabilecek sorunlar ve normatif eksiklikler göz ardı edilmemelidir. Öncelikle, suçun yalnızca belirlenmiş hizmet sağlayıcılar bakımından gündeme gelebilmesi, düzenleme dışı kalan platformlar aracılığıyla yapılan işlemler yönünden ciddi bir boşluk yaratmaktadır. Ayrıca, 6362 sayılı Sermaye Piyasası

Kanunu'nun 110/A maddesi “para veya para yerine geçen evrak veya senetler, diğer mallar veya kripto varlıklar”ı suçun konusuna dahil etmişse de, aynı kanunun 35/B maddesinin sekizinci fıkrası bazı kripto varlıkların bu kanun kapsamı dışında bırakıldığını açıkça düzenlemektedir. Bu bağlamda, sermaye piyasası araçlarına özgü haklar sağlamayan, yalnızca dağıtık defter teknolojisi ile oluşturulan “ilk para arzı” (ICO) yoluyla ihraç edilen tokenlar ile yatırım aracı niteliği taşımayan NFT’ler (non-fungible token) gibi kripto varlıkların suçun konusuna dahil edilmesi mümkün görünmemektedir. Belirli kripto varlıkların kapsam dışında bırakılması şüphesiz hukuki korumayı da zayıflatmakta ve sermaye piyasasının güvenilirliğini sağlama bakımından da yetersiz kalmaktadır. Belirtilen bu varlıkların suçun konusunun kapsamına girip girmeyeceği noktasında yaratılan tereddüt, kanunilik ve belirlilik ilkelerine aykırılık teşkil etmekte; ayrıca hem yatırımcıların korunmasını zayıflatmakta hem de suç tipinin caydırıcılığını azaltarak hukuki güvenliği zedelemektedir. Öte yandan, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilirliği bakımından kripto varlıkların piyasa değerinin belirsizliği, likidite sorunları veya bazı varlıkların gerçek ekonomik karşılıklarının bulunmaması hususu zarar giderimi noktasında problemler yaratacaktır. Bu nedenle, farklı kripto varlık türlerinin değerlendirme usullerine ilişkin ayrıntılı ve bağlayıcı ölçütlerin mevzuatta açıkça belirlenmesi gerekmektedir. Muhakeme şartları ve koruma tedbirleri noktasında öngörülen farklılıklar da normatif tutarlılık bakımından eleştiriye açıktır. Basit ve nitelikli zimmet suçları ile üçüncü fıkradaki “varsayımsal zimmet” suçu arasında öngörülen muhakemeye ilişkin farklılıklar uygulayıcı açısından da tereddüte ve belirsizliğe neden olacaktır. Bu bakımdan 115/A maddesinin tekrardan gözden geçirilerek muhakeme usulünde yeknesaklığın sağlanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, bu düzenleme; hem yatırımcıları koruma hem de finansal sistemin güvenliğini sağlama noktasında kritik bir rol oynamaktadır. Kripto varlıkların doğası gereği içerdiği riskler, bu suç tipinin ayrı ve detaylı biçimde düzenlenmesini zorunlu kılmış; normun uygulanabilirliğini sağlamak üzere yaptırımlar bilinçli şekilde ağır tutulmuştur. Gerek suçun unsurları gerek yargılama prosedürü itibarıyla söz konusu düzenleme, hem iç hukuk hem de uluslararası yükümlülükler açısından bir uyum ve suç politikası bakımından da önemli bir caydırıcılık örneği sunmuştur.

KAYNAKÇA

- Arsanian H and Fischer F, 'A high-level taxonomy of crypto-assets' in *The Future of Finance* (2019)
- Artuk ME ve Gökçen A, *Ceza hukuku özel hükümler* (18. baskı, Adalet Yayınevi 2019)
- Atay O, 'Bankacılık zimmeti suçu' (2022) 49 *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*
- Bambara JJ and Allen PR, *Blockchain: A practical guide to developing business, law, and technology solutions* (McGraw-Hill Education 2018)
- Can N, 'Türk Ceza Kanunu'nda zimmet suçu (TCK m 247–249)' (2020) 25 *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 43
- Cappiello B, 'Blockchain based organizations and the governance of on-chain and off-chain rules: towards autonomous (legal) orders?' in *Blockchain, Law and Governance* (Springer 2020)
- Carlisle D, *The Crypto Launderers: Crime and Cryptocurrencies from the Dark Web to DeFi and Beyond* (2024)
- Centel N, 'Zimmet suçu' (2019) 21 *D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Durmuş Tezcan'a Armağan
- Centel N, Zafer H ve Çakmut Ö, *Kişilere karşı işlenen suçlar*, Cilt I (4. baskı, Beta Yayınevi, Eylül 2017)
- Corrales M, Fenwick M and Haapio H, 'Digital technologies, legal design and the future of the legal profession' in *Perspectives in Law, Business and Innovation*
- De Filippi P and Wright A, *Blockchain and the law: the rule of code* (Harvard University Press 2018)
- De Vido S, 'All that glitters is not gold: the regulation of virtual currencies in the new EU V Anti-Money Laundering Directive' (2019) 38 *Computer Law and Security Review*
- Demirbaş T, *Ceza hukuku genel hükümler* (15. baskı, Seçkin Yayıncılık 2022)
- Doğan Ö, 'Ahlakta, hukukta ve siyasette özgürlük kavramı üstüne' (2005) 73(1) *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*
- Donay S, 'Türk hukukunda zimmet' (1968) 2(3) *Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi*
- Donay S, *Bankacılık ceza hukuku* (1. baskı, Beta Basım Yayın, Şubat 2007)
- Dönmez Demren B, 'Türk Ceza Kanunu'nda kamu görevlisi kavramı' (2011) 94 *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*

- Dursun S, *Bankacılık düzenine karşı suçlar* (Seçkin Yayıncılık 2006)
- Ferrari V, ‘The regulation of crypto-assets in the EU – investment and payment tokens under the radar’ (2020) 27(3) *Maastricht Journal of European and Comparative Law*
- Fisch C, ‘Initial Coin Offerings (ICOs) to Finance New Ventures’ (2019) 34(1) *Journal of Business Venturing* 1–22.
- Foley S, Karlsen JR and Putnins TJ, ‘Sex, drugs, and bitcoin: how much illegal activity is financed through cryptocurrencies?’ (2018) *Review of Financial Studies*
- Gökcan HT, *Görevi kötüye kullanma, zimmet, banka zimmeti, irtikap, rüşvet suçları ve kamu idaresine karşı işlenen suçlar* (Seçkin Yayıncılık 2008)
- Gürses D, *Bankacılık Kanununa göre zimmet suçu* (On İki Levha Yayınevi 2009)
- Hacker P and Thomale C, ‘Crypto-securities regulation: ICOs, token sales and cryptocurrencies under EU financial law’ (2018) 15 *European Company and Financial Law Review*
- Hardjono T, Lipton A and Pentland A, ‘Wallet attestations for virtual asset service providers and crypto-assets insurance’ (2020)
- Härdle WK, Harvey CR and Reule RCG, ‘Understanding cryptocurrencies’ (2019) *Capital Markets: Market Microstructure eJournal*
- Howell ST, Niesser M and Yermack D, ‘Initial coin offerings: financing growth with cryptocurrency token sales’ (2020) 33(9) *The Review of Financial Studies*
- Hrabčák L and Štrkolec M, ‘EU regulation of the crypto-assets market’ (2024) 29 *Białostockie Studia Prawnicze*
- Huang S, ‘Cryptocurrency and crime’ in *FinTech, Artificial Intelligence and the Law* (1st edn, Routledge 2021)
- İtişgen R, ‘Türk Ceza Hukukunda Zimmet Suçu’ (2013) LXXI(1) *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası* 639–672.
- Kangal ZT, ‘Cezalandırılabilirliğin objektif koşulları’ (2010) 68(1–2) *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*
- Kethineni S and Cao Y, ‘The rise in popularity of cryptocurrency and associated criminal activity’ (2020) 30 *International Criminal Justice Review*
- Koca M ve Üzülmüş İ, *Türk ceza hukuku genel hükümler* (20. baskı, Seçkin Yayıncılık 2024)
- Kovalchuk O, Shevchuk R and Banakh S, ‘Cryptocurrency crime risks modeling: environment, e-commerce, and cybersecurity issue’ (forthcoming 2024) *IEEE Access* 50677

Kushnirenko SP and Kharatishvili AG, ‘Cryptocurrencies turnover and forensic analysis of the mechanism of committing crimes’ (2022) 9(4) *Kutafin Law Review*

Lee C, Kang C, Choi W, Cha M, Woo J and Hong JW-K, ‘CODE: Blockchain-based travel rule compliance system’ in *Proceedings of the 2022 IEEE International Conference on Blockchain* (2022)

Lener R, ‘Cryptocurrencies and crypto-assets in the Italian and EU perspective’ (2022) 1 *Vestnik of Saint Petersburg University: Law*

Meran N, *Zimmet – Rüşvet – İrtikap ve Görevi Kötüye Kullanma Suçları* (3. baskı, Seçkin Yayıncılık 2013).

Miseviciute J, ‘Blockchain and virtual currency regulation in the EU’ (2018) 19(3) *Journal of Investment Compliance*.

Nestarcova D, *A Critical Appraisal of Initial Coin Offerings: Lifting the “Digital Token’s Veil”* (Koninklijke Brill NV, Brill Research Perspectives in International Law Series, vol 1, 2019).

Okuyucu Ergün G, *Türk Ceza Hukuku’nda Zimmet Suçu* (1. Bası, Çakmak Yayınevi 2008).

Özbek VÖ, Doğan K ve Bacaksız P, *Türk ceza hukuku özel hükümler* (19. baskı, Seçkin Yayınevi 2024)

Özgenç İ, *Türk ceza hukuku genel hükümler* (18. baskı, Seçkin Yayıncılık 2024)

Özgenç İ, *Zimmet suçu* (Seçkin Yayıncılık 2009)

Öztürk B and Erdem MR, *Uygulamalı Ceza Hukuku ve Güvenlik Tedbirleri Hukuku* (22. Bası, Seçkin Yayıncılık 2022)

Rosenberger P, *Bitcoin und Blockchain: Vom Scheitern einer Ideologie und dem Erfolg einer revolutionären Technik* (Springer Vieweg 2018)

Ross J and Swan G, ‘The Markets in Crypto Assets Regulation: What should firms be doing now?’ (2024) 7(4) *Journal of Financial Compliance*

Saha S, Hasan AR, Mahmud A, Ahmed N, Parvin N and Karmakar H, ‘Cryptocurrency and financial crimes: a bibliometric analysis and future research agenda’ (2024) 7(8) *Multidisciplinary Reviews* 2024168

Savoie M, Dowdall M and Manhambara P, ‘UK/EU regulatory developments in payments, crypto-assets and buy-now-pay-later agreements’ (2023) 17(2) *Journal of Payments Strategy & Systems*

Setiawan PJ and Wu J, ‘Characteristics of cryptoasset-related crimes and convergence-based law enforcement policies’ (2023) 23 *Jurnal Dinamika Hukum*

Shcherbak S, 'How should bitcoin be regulated' (2014) 41 *European Journal of Legal Studies*

Soyaslan D, *Ceza hukuku genel hükümler* (5.Baskı, Yetkin Yayınları 2005)

Sözüer A, 'Yeni Bankacılık Kanununda suçlar ve yaptırımlar' (2005) 5 *Hukuki Perspektifler Dergisi*

Tezcan D, Erdem MR ve Önok RM, *Teorik ve pratik ceza özel hukuku* (Güncellenmiş 22. baskı, 2024)

Tomanek S and Rirsch R, 'New AML regulation: from "virtual currency" to "crypto assets" – differentiation from tokenised financial instruments and potential concerns over the perceived end of pseudonymity in the crypto sector' (2022) 5(4) *Journal of Financial Compliance*

Toroslu N, *Ceza hukuku genel kısım* (8. baskı, Savaş Yayınevi 2005)

Trozze A, Kamps J, Akartuna EA, Hetzel FJ, Kleinberg B, Davies T and Johnson SD, 'Cryptocurrencies and future financial crime' (2022) 11 *Crime Science* 2

Uğurlu E, *Blockchain Use in Different Industries (Blockchain Kullanım Alanları)* (Lap Lambert Academic Publishing 2023) Hakan Hakeri, *Ceza Hukuku Genel Hükümler* (21. baskı, Adalet Yayınevi 2017)

Urbani A and Minto A, 'Recent trends in designing the EU anti-money laundering regulatory landscape: the Fourth AML Directive between lights, shadows and future perspectives' (2016) 5 *Law and Economics Yearly Review*

Ünver Y, 'Ceza hukukunda hukuksal değer' (2003) *Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Arkivi* (İstanbul Barosu Yayını)

Ünver Y, *Ceza hukukuyla korunması amaçlanan hukuksal değer* (Seçkin Yayıncılık 2003)

Vandezande N, 'Virtual currencies under EU anti-money laundering law' (2017) 33 *Computer Law & Security Review*

Vigna P and Casey MJ, *The Age of Cryptocurrencies: How Bitcoin and digital money are challenging the global economic order* (St Martin's Press 2016)

Yano M, Dai C, Masuda K and Kishimoto Y, 'Creation of blockchain and a new ecosystem' in *Blockchain and Cryptocurrency: Building a High Quality Marketplace for Crypt Data* (Springer Open 2020)

Zetzsche DA, Annunziata F, Arner DW and Buckley RP, 'The Markets in Crypto-Assets Regulation (MiCA) and the EU digital finance strategy' (2020) *PSN: Markets & Investment (Topic)*

